

NÉPLAP

A MAGYAR KOMMUNISTA PART KELETMAGYARORSZAGI LAPJA

III. ÉVFOLYAM, 96. SZÁM. - 119

1946 MÁJUS 1, SZERDA

Éljen május 1
a dolgozók harci egységének ünnepe!

Május 1-én

Irta: **Kállai Gyula** államtitkár

A világ dolgozói eddig soha nem látott fényvel ünneplik meg a munkásosztály hagyományos nemzetközi ünnepét: május 1-ét. A tavalyi ünnep még nem volt teljes! Csonka ünnep volt a tavalyi május 1. mindenképp azért, mert a náci fenyegetés akkor még nem volt teljesen legyőzve. Csonka volt azért is, mert a fasiszta elnyomás alól felszabadult ország dolgozói, lerészvén magukról a hazai reakció bilincseit, csak akkor indultak el a demokrácia útján, nemzetük demokratikus egységét még nem mélyítették el és nem szilárdították meg. És végül csonka volt a tavalyi ünnep azért is, mert az ország dolgozói ma egy éve még nem tudták felszámolni a háború okozta nagy elszigeteltségüket, nem találták meg nemzetközi méretekben az egymáshoz vezető utat.

1946 május 1-én döntően más a helyzet. Málunk is, másutt is. Az európai fasiszta katonai erejét közel egy esztendővel ezelőtt a Szovjetunió és a Szövetségesek hadseregei szétlörték és a múlt év nyarán az ázsiai fasiszta fészekben is elült a harci zaj. Az elmúlt egy esztendő alatt a dolgozó osztályok szinte a világon előretörték mind a politikai, mind a gazdasági életben. Kialakult és megerősödött a nemzeti demokrácia alapja, a munkás-egység és a munkás-paraszt szövetség.

A munkásosztály nemzeti előretörésének természetes következménye, hogy egyes országok dolgozóinak addigi nemzetközi elszigeteltsége megszűnt. Az elmúlt egy esztendő alatt több-kevesebb minden egyes ország dolgozóinak sikerült kilépnie a nemzeti élet szűk kereteiből. Az elmúlt egy esztendő szakaszában és nyújtottak egymásnak a világkongresszusain különböző nemzetek célkitűzései találkoztak egymással és nyújtottak egymásnak a közös cél kiharcolására értékes segítségét. A munkásosztály előretörése kiemelte a népeket az elszigeteltségből, a magára hagyatottság nyomásából és az egyes nemzetek között megteremtette a diplomáciai viszonyt s ezen túl az egyre mélyülő barátságot és együttműködést.

Igy és ezért mondhatjuk az idei májusi a munkásosztály igazán első szabad májusának: a dolgozók valóban nemzetközi ünnepének. A magyar munkásosztály ezen a napon nemcsak ünnepel, hanem Európa és a világ dolgozóival szerves összefüggésben, azok demokra-

tikus küzdelmeivel egybeforva ünnepli meg május 1-ét. Ez a körülmény külön súlyt és jelentőséget ad az eddig minden külföldi haladó mozgalomtól elzárt és elnyomott magyar munkásosztály ünnepének. Május 1-én a munkásosztály mindig a dolgozók, ezen keresztül a nemzet legégetőbb követeléseit szállt síkra. A magyar munkásság ma is ezt teszi! A dolgozók harci frontja ma az ország gazdasági helyzetének megjavításáért, a gazdasági és pénzügyi szanálás kormányprogramjának végrehajtásáért száll síkra. Öröm és megnyugvás számunkra, hogy ebben a harcban az ipari munkásság két pártja nem áll egyedül. A magyar paraszt, amikor több mint 4 millió katasztrális hold termést biztosít a magyar demokrácia számára, lényegében az ország gazdasági és pénzügyi szanálásáért száll síkra az éjszaki és tavaszi mezőgazdasági munkálatok során. Ez most nemcsak arról a támogatásról van szó. A magyar parasztság nemcsak megmunkálja a földet, hanem szoros politikai szövetségben az ipari

munkássággal küzd a demokrácia megszilárdításáért. Az idei május 1. nemcsak a munkásegység, hanem a munkás-parasztövetség ünnepe is: a Nemzeti Parasztpárt hivatalosan velünk együtt ünnepli meg ezt a napot, sőt nagyon sok helyen a Független Kisgazda Párt demokratikus szervei is csatlakoznak a dolgozók nagy májusi tüntetéséhez. Május 1. nagy reményekre jogosítja a magyar dolgozókat és az egész magyar demokráciát! A munkásosztály ereje töretlen. Nem tudta ezt az erőt megtörni sem a kegyetlen tél, sem a sok nékülözés, sem a reakció. A tavasz során a magyar dolgozók újult erővel indultak küzdelemre a demokrácia védelmére, most készen állnak, hogy a februári, márciusi követeléseket valóra váltsák. A további hozavonának véget kell vetni. Ezt diktálja az ország érdekei helypolitikailag és külpolitikailag egyaránt.

Ha megvalósítjuk gazdasági programunkat, azaz után a háború következményeként reánk szakadt gond és baj nagy részét sírba tesszük. De meg kell valósítanunk ezt

a gazdasági programot azért is, mert minden további politikai előrehaladás lehetetlen, ha a gazdasági életben nem tudunk rendet teremteni. A gazdasági program megvalósítása nélkül külpolitikai sikereinket sem tudjuk elmélyíteni. A magyar demokrácia a békekötés előtt áll és mi nem akarjuk, hogy rólunk nélkülünk döntsenek. Ezt azonban csak úgy érhetjük el, ha további sikereket érünk el a mult felszámolása és a demokrácia stabilizációja terén. E következő hetekben kiharcolt demokratikus eredményeket a béketárgyalásokon feltétlenül javunkra írják.

Május 1-én minden magyar dolgozó és minden magyar hazafi érezze át, hogy ez az ünnep a magyar nép felemelkedésének fontos napja.

Legyen ez az ünnep a reakció elleni küzdelem harcos ünnepe!

Legyen ez a nap a munkásegység és munkás-paraszt szövetség megszilárdításának napja!

Legyen ez a nap a Magyarország nemzetközi elszigeteltségének felszámolása útján messze kimagasló határok.

Ha ezt elértük a május 1-i felvonással és ünnepi tüntetéssel, nyugodt lélekkel mondhatjuk: 1946 május 1-ét történelmi jelentőségű nappá tettük.

A nyugati hatalmak figyelembe veszik a Szovjetunió kelet- és délkelet-európai érdekeit

A „New York Times“ a külpolitikai helyzetről szóló szemléjében bizakodó hangon ír a külügyminiszterek párisi értekezletének várható eredményéről. A lap szerint az amerikai közvéleményre kedvező benyomást tett az első párisi tárgyalás biztató légköre. Az Egyesült

Államokban általában belátható módon belül teljes megegyezést várnak. Az olasz, magyar, bolgár, román és finn békeszerződés ügyében a tárgyalófeleknek még újabb kölesönös engedményeket kell tenniük, amelyek során a nyugati hatalmak kétségtelenül figyelembe

fogják venni a Szovjetunió különös érdekeit Kelet- és Délkelet-Európában. Ausztria és Németország ügyében valószínűleg csak elvi megegyezés jön létre és a részletkérdés eldöntését későbbi értekezletre bízzák.

ELJEN A SZOVJET-MAGYAR BARÁTSÁG!

Hat állam emlékirata a külügyminiszteri értekezlet előtt

A londoni rádió összefoglaló jelentésében közli, hogy a párisi külügyminiszteri értekezlethez eddig a következő államok juttattak el emlékiratot:

1. Olaszország kéri, hogy az olasz békeszerződés előkészítésénél vegyék figyelembe az országnak a szövetségesek oldalán kifejtett háborús tevékenységét és a szövetségeseknek nyújtott anyagi és pénzügyi támogatását.
2. Ausztria visszaköveteli Dél-Tirol tartományt.
3. Görögország. Görög pénzügyi szakértők most állítják össze Görögország jóvátételi követeléseit Olaszországgal és Bulgáriával szemben.

4. Bulgária visszaköveteli Nyugat-Tráciát.
5. Csehszlovákia betérjesztette követeléseit Magyarországgal szemben és
6. az Arab Liga a libiai népszavazás ügyében interveniál.

Somogyi és Bacsó meggyilkolásáért felel a Népbíróság előtt Kovarcz Emil

A Népbíróság hétfőn kezdte tárgyalni Kovarcz Emilnek többrendbeli háborús bűnügyét. Kovarcz kijelentette, hogy a vád minden pontjában ártatlannak érzi magát. Elmondotta, hogy 1919-ben az Ostenburg-külföldi ténny főhadnagyként szolgált az akkori nemzeti hadseregben s több társával együtt

Horthy parancsára gyilkolták meg Somogyi Bélát, a „Népszava“ szerkesztőjét és Bacsó Bélát, a „Népszava“ munkatársát. 1939-ben a Dohány-utcai zsinagóga ellen elkövetett bombamerényletnek egyik szervezője volt és ő állította fel a Hungarista légit.

3000 pengő a kalória - 150 százalékos béremelés

A Gazdasági Főtanács a kalória megváltási ellenértékét április 29-től Nagy-Budapesten és mindazokban a helységeken, amelyekben az üzemek a budapesti készpénzbérek 100%-át kötelesek fizetni 3000 pengő, azokban a vidéki helységeken, amelyekben a budapesti készpénzbérek 95%-át 2700 pengőben, ahol 90%-át fizetik 2400 pengőben, ahol 80%-át fizetik 2100 pengőben állapította meg.

A Gazdasági Főtanács az április 28-a után teljesített munkáért a tanoncok részére 200%, a segédmunkások részére 175% és a többi munkavállalók részére 150%-kal magasabb bért állapított meg.

NAGY FERENC: A Kossuth-híd első munkása Gerő Ernő!

Kedden délelőtt a Nemzetgyűlés előtti téren rövid és bensőséges ünnepség keretében adta át Nagy Ferenc miniszterelnök a Kossuth-híd építőinek a Kossuth-híd bronz emlékérmeket. Az ünnepségen Gerő Ernő közlekedésügyi miniszterrel kívül megjelentek a Szovjetunió részéről Trainin ellentengernagy, magyar részről pedig Kovács József polgármester, a két alpolgármester, továbbá Kossa István, a Szakszervezeti Tanács főtitkára.

A miniszterelnök rövid beszédet intézett az összegyűlt munkásokhoz. Ezután Nagy Ferenc miniszterelnök — lelkes éjzenés közepette — az első emlékérmet Gerő Ernőnek nyújtotta át, aki — mint a miniszterelnök mondomta — nemcsak a híd tervezője, hanem annak

első munkása is volt. Gerő Ernő közlekedésügyi miniszter az emlékérem átvétele után köszönetet mondott azért a méltánylásért, amelyben a kormány a hidépítés nehéz munkáját részesítette.

A második emlékérmeket Massik orosz ezredesnek nyújtotta át a miniszterelnök, majd Trainin ellentengernagy vette át a hidépítésnél közreműködött orosz tisztek és katonák érmeit.

Az érmeiket átvétele a miniszterelnök hangsúlyozta a magyar nép és a magyar kormány hálaát a Vörös Hadsereg segítőkészsége iránt. Ezután a híd mérnökeinek, építészeinek és munkásainak adta át a miniszterelnök és a közlekedésügyi miniszter az emlékérmeket.

április 30, kedő
ar-emelés
ár április 28-ától
nygyártmány-árakat,
ok: Arpad 2.000.000,
Debrecen 1.800.000,
Faintos Nikotex
1.000.000 pengő,
2.000.000, Béka
Nikotex 850.000, Vir-
gyar 600.000, Pajtas
400.000, Munkas
Nikotex 250.000
phányok: Legtino.
0.000, Finom ma-
középfinom magyar
szálophányok: Ve-
100 gr. 4.000.000,
000 pengő.
olaj új ára
kezdődően a nyera
tökmagolaj gyári
13.100.000, fo-
00.000, literenként
A nyers 1 enolaj
8.900.000 pengő,
gyári eladási ára
A margarin gyári
000, fogyasztói ár-
etmény
adalombiztosító In-
tleti pénztára be-
csak 100.000 pen-
d el.
et meg nem ha-
gészítést, illeto-
kerületi pénztár
kéri ezért az érde-
000 adopongót meg
számlákra fizetéseket
senek,
ij: 12.500.000 P.
stó és kladó:
STVÁN,
DU FERENC,
nem, Piac-utca 23,
Békefaszám: 204,
nem, Bajcsy-Zs.-u.,
számszám: 205
abaszág" nyomd"
környezetpén,
dagazgató:
JANOS,
steherautók
itást Budapestre
t az ország bár-
vállalunk
vállaló iroda
m. Telefon: 503.
K, címerek, fel-
szítése és eladása.
munkaipar, Szent
10, 208
bárány, zoka-
tkészít Katona
színesmester, Si-
2. Sz. 47
Lóvay gyors-
a Domb-u. 22/b.
adó tanfolyamok.
a, vasútközev-
20
házi gépeket,
alkatrészeket,
bármilyen, bá-
potban vásárol,
elad vagy besze-
János, Hatvan-
Sz.
kász, arany,
arany rézpénz
Polláknál, Hat-
Sz. 35
zoka, pézsmá-
szét Kabva Vil-
nester, Simonffy
Sz. 28
n, amíg válogat-
em lebecsülnék.
szék, közpam-
válti kézmunka-
24, Sz. 43
ESZETT
április 29-én
a 4. alatt pan-
te névre szóló
kál, élelmisz-
Megtaláló aajtó
utca 12. szám
fanyinának.
rtisa meg. 206
m 27-én dél-
-utján egy zold
ban 33 arab
gyet lakásbete-
gyütt. Kérem a
megtalálót hogy
am cukorellené-
3 63. ezan alá
yolo gyomkelem
ek hiányában
kenyer nélkül.
199

Az iskolákban emlékezzenek meg május 9-ről!

A második világháború 1945 május 9-én fejeződött be. Ez a nap jelenti a vérvizitár elmulását és a békés munkára való áttérés kezdetét. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ezúton hívja fel az iskolák...

A mezőgazdasági termények új árai

A közellátásügyi miniszter újr szabályozta a mezőgazdasági termények árát. Termelői árak, melyek április 29-én léptek hatályba, az ország egész területére vonatkoznak és a következők: Búza, rozs, kétszeres 80 millió, árpa, kukorica 70 millió, napraforgó 160 millió, bab 80 millió, burgonya 36 millió, hagyma 80 millió mázsánként. Ezekkel az árakkal egyidejűleg a közellátásügyi miniszter arányosan...

Felavatták a MAV dolgozók májusi roham-munkájával épített új gurulópályát

A Nagymányos úti pályán a semiből kellett újjáépíteni. Bombák rombolták szét az épületeket, törtek, hajgáltak szerteszét a vágányokat. Az újjáépítés most megint nagy lépéssel jutott előre. Több hónap nehéz munkájának eredményét avatla tegnap a MAV munkássága: az új gurulópályát.

Gurulópályát volt régebben is az állomáson, de a háború alatt teljesen szűnt meg. Most a téglakerti felrobantott aluljáró helyén, annak a feltöltésével épült meg az új gurulópályát. Nehéz földmunkát végeztek itt emberek száza. Azután cipelték a nehéz talpfákat, sineket, váltókat. Átlag 300 ember dolgozott nap mint nap, nők és férfiak, testi és szellemi munkások.

Az újjáépítést együttes erővel végezte az ÚV, a Forgalmi és a Pályafenntartás minden alkalmazottja, nem néztek állást, rangot. Az új gurulópályát üzemeltető jelentősége óriási. Egy sínparba 8-10...

Jóvátételi beszoigáltatás

Felhívom a város érdeklő lakosságát, hogy a Magyar Közellátásügyi Minisztérium 43-554/1946. VII/1. számú átvételével elrendelte a 10-330-1946. K. M. számú rendelet végrehajtását, mely a Magyar Földművelésügyi miniszter úrral egyetértően a szovjet-unió részére teljesítendő 1946. évi jóvátételi kötelezettségének teljesítését tartalmazza.

A fenti rendelkezés értelmében a jóvátételi céljára 30 kg-on felüli földmunkára alkalmas sertéseket kell beszoigáltatnunk, melyeknek kivétel a föld területét után kat. holdanként történik.

A beszoigáltatandó sertések azidőszent föld után tekintet nélkül, hogy az szőlő vagy gyümölcsösökkel van telepítve, vettetik ki. Ennek figyelembe vételével minden hold föld után 1 kg. éfősúlyú sertés kötelező beszoigáltatását kell nyújtani, valamint holdanként 20 kg. szemeslenget is. Felkérom emellett minden földtulajdonosokat, akik 1 hold, vagy annál nagyobb területtel rendelkeznek, már most akként igyekezzenek elgészíteni, hogy már több földtulajdonossal összeadva és a földjük után eső kg-kénti súlyú együtt egy sertésben szozigáltassák be. Ezzel összesen szozigáltatnak földjük után eső 1 darab sertést 30 kg-on felüli 50 kg-os súlyú hatarig kell beszoigáltatni. Ugyancsak a nagyobb földtel rendelkező tulajdonosok 130 kg-on felüli sertést is szozigáltathatnak be, ha a földjük után ily nagyobb mennyiség volna kivétel.

Kalap! Kalap! Kalap! nagy választékban Kíssnél, Alföldi-palotánál

Aranybeváltás ENGEL ékszerésznél

Benyás-áruházban

C S O K O N A I S Z I N H A Z

Szerdán 6 óraker **Viktória** Ketten egy jeggyel!

Csütörtökön 6 óraker **Fériem a gazember** Vidám táncosoperett ősbemutatója!

A Nemzetgyűlés

keddi ülése befejeztével az elnök javaslatára elhatározta, hogy legközelebbi ülését a további intézkedések céljából május 2-án, csütörtökön délelőtt tartja meg. Ezen az ülésen Nagy Ferenc miniszterelnök beszámol moszkvai útjáról.

Célzatos hírek

Debrecenben tegnap hírek terjedtek el arról, hogy a 100 millió bankjegyek kibocsátását megszüntették, a bankok zárókat rendeztek el. Budapesti hivatalos értesítésünk szerint újabb rémhírekről van szó, amelyek csak arra valók, hogy a spekulánsok a dollár és arany árfolyamát felszórfojják s árakat az égig emeljék.

EGY ADÓPENGŐ május 1-én 630 pengő.

MAGYAROKNAK IS OSZT FÖLDET JUGOSZLÁVIA

A bácskai Pirok községben földet osztottak az elmúlt héten — írja a „Szlobodna Vojvodina” című lap. A szerbek és magyarok egyformán részesültek a szétosztandó földből. Magyaroknak a magyar nagybirtokosoktól, a szerbeknek pedig a szerbektől elvett földeket osztották ki. A kiosztásra kerülő 850 hold földből minden nincstelen magyar és szerb érdeme szerint kapott 5-6 hold földet.

Munkásegység Hajdúszoboszlón

Hajdúszoboszlón közös pártnapot tartott a Magyar Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt. A mozi zsűfoglalás megtelt és a Himnusz elneklése után a közönség örömmel ünnepelte a két párt együttműködését. A Kommunista Párt előadói kimerítően ismertették a munkásegység és munkásparaszti szövetség fontosságát. A Szociáldemokrata Párt titkára kijelentette: pártaegyet fog dolgozni a Kommunista Párttal, hogy megerősítsék a demokráciát. — A pártnap az Internacionálé elneklésével lelkes hangulatban ért véget.

MNDSZ

Megalakult a MNDSZ postai tagozata 100 taggal. Az alkuló gyűlés a következőket választotta meg a szervező bizottság tagjait: Elnök: Dobosi Jánosné, titkár: Szolomay Hedvig, propagandista: Palányi Róza, gazdasági vezető: Nagy Júlia, jegyző: Udvardi Katalin, pénztáros: Zelenovics Olga, szociális vezető: Pózer Klára.

100 szegény gyermek eszik ma ingyen cukrásztészta a Tóth cukrászdában

Tóth László cukrászmester május elején megnyitja Simonyi-út 38. szám alatt új cukrászdáját és ebből az alkalomból 100 szegény gyermeket vendégl meg. Tóth László élete eredménye a Nagyerdőn megépített, a maga nemében pártatlan üzem. Tóth László cukrászmester a Degenfeld-teráron árulta kezdetben süteményeit, később kapualjat nyitott, mindenkor a szegények cukrása volt. Innen küzdötte fel magát és bár a háború alatt súlyos veszteségek érték, a felszabadulás után nagy lendülettel hozzáfogott az újjáépítéshez. Komoly munkájának eredménye, hogy ma készen áll a gyönyörű Nagyerdő környékében a legmodernebbul megépített cukrászda és közismerten kitűnő készítményeit május egytől a közönség rendelkezésére bocsátja. Az új üzem bemutatására meghívta Debrecen város hatóságainak vezetőit, a politikai pártok és a társadalom vezető képviselőit. Az új cukrászdáról a meghívottak a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Egyévi szakadatlan munka eredménye:

Felavatták a Villanygyár harmadik kazánját

A felszabadulás után két nappal a Villanygyár már dolgozott. A legkevésbé sérült kazánjait úgyahogy használható állapotba hozták, ezzel kezdték meg munkájukat. Néhány héttel később készen volt a második kazán, akkor hozzakezdték a harmadikhoz. Ezen egy év óta szakadatlan folyt a munk. Az nyhány sokszor megoldhatatlannak látszó feladatok elé állította a munkásokat. De legyőzték minden nehézséget és tegnap délután megtartották az avató ünnepséget.

Ez az eredmény a Villanygyár összkapacitását 25-30 százalékkal emeli.

Az első kazán teljesítménye 600 kw, a másodiké 1000, a harmadiké újra 600. Ennek az új kazánnak a munkabábillása egyelőre a villany-szoigáltatás folyamatossága szem-

pontjából jelentős. eNm okoz fényakadást, ha egyik kazánjait javítani vagy tisztítani kell. A Villanygyár már eddig is ellátta árammal Hajdúszoboszló, Dorogot, Balmazújvárost, Derecskét, Berettyóújfalut, Sárándot, Hosszúpályit, Mór-nostorpályit, Vértest és Nagylétfát. Az új kazán üzembehelyezését lehetővé válnak újabb körzetek bekapcsolása, de ezt egyelőre akadályozza a vezetékek hiánya.

A tegnapi avató ünnepségen részt vettek a város vezetők, a Szakszervezet és a pártok képviselői. A Villanygyár munkássága joggal lehet büszké erre a hallatlan nehézségek között elért eredményre. Szimbólikus jelentőségű, hogy éppen május elseje előestéjén lettek készen vele.

És azonnál meg is kezdték a negyedik kazán újjáépítését!

Tartós békét akarunk, le a sovíniszta uszítókkal!

Fosztogatják a majorsági épületeket, gépeket

A földreformról szóló törvény a majorsági épületekről úgy rendelkezik, hogy ha használható állapotban vannak, az újgazdákból alakult földműves-szövetkezetek tulajdonává lesznek, ha pedig erősen sérültek, anyagukat a földhözjuttatottak között kell arányosan szétosztani.

A nép sok helyen nem tartotta be ezt a rendelkezést és maga kezdte bontani az ép házakat, cseleddlakásokat, istállókát stb. Ez nem is lenne olyan nagy baj, ahol a szétosztás igazságosan történik és a kapott anyagot az újgazdák saját kis házuk építésére fordítják. Több faluból kaptunk híreket, hogy a földosztó bizottság hallgatólagos beleegyezésével osztottak meg a földhözjuttatottak a majorsági épületek anyagát és már el is kezdték az építkezést a kapott földön. Meg lehet érteni, ha a jobbágyorsból szabadult nép a közös cseleddlakások meg az emléktől is fut és saját földje közepében akar lakni.

De — különösen

DEBRECEN KÖRNYÉKÉN

— bajok is vannak az épületek bontásával. Néhány hete megirtuk, hogy a Józsaóhoz tartozó kis- és nagyszentgyörgyi uradalmak épületeinek anyagát hordják be lelkesmeretlen emberek Debrecenbe — eladni. Most a város határából kaptunk hasonló híreket. Egyik helyen a bádögincintől fészegették le és adták el, másutt a tetőgerendákat, van, ahonnan a hatalmas görök kútámaszló oszlopait vitték el. Az egyik nagy istálló jászolat feltűztek, ugyanott szétszedték a malacfiatartó rekeszeket. Nem kímélik a mezőgazdasági gépeket sem. Van, ahol a szektorcsavarait szerelték le, egy traktorokéről már leszedték majdnem az

összes kötőcsavart. Tönkretett bór-nákról is hallottunk.

MEG KELL SZÜNTETNI

a nemzeti vagyonnak ezt a tépközlését. A rendőrség szigorú nyomozást fog indítani a tettesek kézrekerítésére, a tolvajok nem maradnak büntetlenül. De másrészt szükséges, hogy ahol ez valamennyire is tudokolt, osszák szét hivatalosan a igazságosan az épületek anyagát még pedig minél hamarabb. A törvény módot nyújt rá: harmincnyolcas árak szerint búzában kell felbecsülni az anyagok értékét és úgy juttatni bizottság útján az újgazdáknak. Természetesen csak olyanoknak, akik maguk akarnak építkezni, ez az anyag semmiképpen nem kerülhet feketepiacra. Elég baj az is, hogy a lebontott városi házak anyaga is nagyrészt a spekulánsok raktárait tömi.

A GÉPEKET,

ha épek, megbízható emberek gondjára kell bízni, addig is, míg a földműves-szövetkezet kezelésébe veheti őket. Ha rongáltak, be kell őket szállítani a városba és innét nyívesen gondoskodni javításukról. Debrecen határában annyi — 600 — hogy már nem használható — mezőgazdasági gép van, hogy ezek javítása sokat segítene a gépekkel egyáltalán nem rendelkező újgazdák helyzetén.

Felhívás

A városi leltár felhívja a fölcsozott birtokok tulajdonosait, illetőleg azoknak 1944. évi bérletét, hogy a napokban hozzájuk eljuttatott kérdőíveket a háború következtében szenvedett károk adataival kitöltve legkésőbb május hó 2-án déli 12 óráig adják be a leltárba, Városházán földszint 6.

Szerencsés lesz minden útja, ha kerékpárgumiját tőlem vásárolja

KATZ, PIAC-U. 43. II. emelet

Ellenállhatatlan szép lesz kézzel festett ruhájában.

Kérdezze meg varrónőjét

KATZ, PIAC U. 43. II. emelet

Ha bar Magyar

— Mi mindig a országgal. Ez a főreök volt uralmon. Bizonyá válnás volt a szovjet országnak azokat a A magyar kormány Bennünket megtámadt kerőlünk a magyar h — Bennünket ne

— Besszű és pol Amikor a háború me csillaga már hanyatló künk. Mi ennek a érzelmé vezérelt volna nemek.

— Hortny nem Magyarországon pedig képviselik. Magyarország

— Nekünk nincs gának voltak. Az oro magyar forradalmat, vagyunk felelősek, meztünk az elmúlt rend

— Az elmúlt héten R talmas értelmiségi ha Révai József elvtárs is tunk évizedes harcát békéért, álláspontunk készítés módjáról, mertékről. Előadás értelmiség színe-javá. Ekes hallgatóság s Gyöngyösi János költő Révai elvtárs rang a moszkvai út forduló demokrácia történeté ban azért, mert kien a háborús vereség és lán végzett zsoldos sz külpolitikai és morá ségéből. A magyar b senél immár egy oly lom barátságára, tám nithatunk, amelynek lész a délkeleturóp köntendő békeszerződés sánál. Most, amikor megjavultak — mon künk, magyar komu telességünk és jogu lérdessél a nyilvános Ellenünk folyt a v vitájával kapcsolatba hadjárat, bennünket magyar közvélemény lamság vádjával, ú szni az ár ellen. Mi harcoltunk a magyar mert tudtuk: ez a h feljött, a magyar b megjavítását szozigá ténylek világalán mir hetti, hogy ezzel a ha zeti érdekeket szozigá

— Régi igazság a békekötés pillanatá megfelelő hetekben, h szjtek elő. A békeköté vetkezménye.

A magyar

nem a magyar dem mánya kezdte elők Nagy Ferenc, Gyöng Rákosi Mátás, ha Gömbös, Bárdoss magyar demokrácia előkészítéssel terhelve tárgyalásokra. Az békéért, a nemzeti ér sítőséért azok harcol detől fogva ellene t a háborús békeelők kommunisták, nem voltunk azok között, a vesztő békeelőkészítés tük a harcot. Egy év tunk a nyilvánvaló m rófa, a hivatalos ma tika ellen. Akkor is, külpolitika azzal tak Hitler oldalán a tri

Ha barátságról szölok a nagy Szovjetunió és a kis Magyarország között, ez nem frázis, nem propaganda!

Sztálin elvtárs pohárköszöntője

A magyar demokrácia sorsdöntő nagy eseménye volt a magyar államférfiak moszkvai útja. A tiszteletükre adott estélyen Sztálin elvtárs mély bölcsességgel elemezte a szovjet népek és a kicsiny Magyarország közötti barátságának lehetőségét. Sztálin elvtárs pohárköszöntőjét — amely teljes terjedelmében nem jelent meg a magyar sajtóban — közöljük az alábbiakban.

— Mi mindig arra törekedtünk, hogy jószomszédi viszonyt teremtsünk Magyarországgal. Ez a törekvésünk független volt attól, hogy Magyarországon milyen rendszer volt uralkodni. Bizonyára emlékeznek rá, hogy néhány hónappal a háború előtt üdvözlés-váltás volt a szovjet és a magyar kormány között. Ugyanakkor mi visszaadtuk Magyarországnak azokat a zászlókat, melyeket 1848-ban a cári csapatok zsákmányoltak. A magyar kormány azonban nem sokkal később háborút üzent a Szovjetunióknak. Bennünket megtámadtak. Mit tehetünk egyebet: védekeztünk. Voronyezsnél szembekezdünk a magyar hadtestekkel.

— Bennünket nem vezethet Magyarországgal szemben a bosszú és az ellenségesség érzelme.

A bosszú és az ellenségesség érzelme általában nem helyes alap a politikában. A külpolitikát realitásokra kell építeni.

Amikor a háború menetében bekövetkezett a válság, a fordulópon, amikor a németek csillaga már hanyatlóban volt, Magyarország akkori vezetője, Horthy fegyverszünetet kért tőlünk. Mi ennek a kérelemnek eleget tettünk. Ha bennünket a bosszú és ellenségesség érzelme vezérelt volna Magyarországgal szemben, nem tettünk volna eleget ennek a kérelemnek.

— Horthy nem vitte végig a dolgot, meghátrált, a németek kezébe adta magát. Magyarországon pedig új emberek jöttek, akik fordulatot teremtettek és akik a népet képviselik.

Magyarország szerencséje, hogy ezek az új emberek megjelentek, mert nekik köszönheti, hogy független ország.

— Nekünk nincsenek bűneink Magyarországgal szemben. A cárok Oroszországnak voltak. Az orosz cár 1848-ban segített a Habsburg monarchiának megfojtani a magyar forradalmat. Mi erre emlékezünk. Mi ezt nem felejtettük el. De mi azért nem vagyunk felelősek, mert az utolsó cárt az Uralkodó 1920-ban agyonlőttük és ezzel keresztet tettünk az elmúlt rendszerre.

— Most mi barátságról beszélünk a Szovjetunió és Magyarország között.

És ez a szó: barátság, nem frázis, nem propaganda!

— Mi az oka annak, hogy a kis népek bizalommal viselkednek a Szovjetunió és politikájával iránt?

— Ennek oka mindenekelőtt a mi államunk ideológiájában rejlik, melynek alapjait Lenin rakta le. Minden nemzetnek, nagyoknak és kicsinyeknek van valami egyéni sajátossága, mindegyik hozzájárul obulusával az emberi közösség kincstárának gyarapításához. Van mindegyikben valami, ami nincs sem az oroszban, sem az ukránban, sem más népben. A Szovjetunióban vannak nemzetek, melyek már kihaltak voltak, de amelyek új életre keltek s amelyeknek mi adtunk pl. írásjeleket.

Saját ideológiánkkal kerülünk szembe, deorganizálunk saját pártunk soraikat, ha nem becsülünk a kisnépeket, ha nem tartanánk tiszteletben jogaikat és függetlenségüket, ha beavatkoznánk a kis államok belső ügyeibe.

Megtehetjük ezt? Nem, nem tehetjük meg. Ha ezt megtennék, magunk alatt vágnánk a fát!

— A másik ok, amely arra késztet bennünket, hogy tiszteletben tartjuk a kis népek függetlenségét: saját államunk összetétele. Nézzetek végig a Szovjetunió. Itt nemcsak nagy nemzetek vannak, hanem kicsinyek is, vannak nemzetiségek, népi csoportok. Megtehetjük-e mi, hogy ne számoljunk saját nemzetiségeink véleményével, mikor az országunk határain túli élő kisnemzetekhez való viszonyunkról van szó? Nem! Ezt nem tehetjük meg, mert saját soknemzetű államunk alapját ásnánk alá!

— Ime, ezek az okok, melyek megmagyarázzák, miért lehetséges igazi barátság olyan nagy hatalom, mint a Szovjetunió és olyan kis állam, mint Magyarország között.

És ha mi barátságról beszélünk, mi ezt komolyan vesszük. Mi azt értjük rajta, hogy készek vagyunk áldozatokat is hozni ezért a barátságért, ha valaki meg akarná zavarni.

Mindezek alapján mondtam, hogy ha barátságról szölok a nagy Szovjetunió és a kis Magyarország között, ez nem frázis, nem propaganda! Ezért emelhetem nyugodt lelkiismerettel poharamat a Szovjetunió és Magyarország barátságára.

— Éljen a Szovjetunió népeinek és a demokratikus magyar Köztársaság népeinek barátsága!

A Magyar Kommunista Párt állásfoglalása a béke ügyében

Révai József nagyjelentőségű előadása

talanságok jóvátételére törekszik.

— Aki csak egy kicsit ismeri a mi pártunk történetét, annak nem kell magyarázni, hogy mi, magyar kommunisták, mindig

Trianon ellen

vollunk, mi Trianont igazságtalan békének helyegeztük. De ugyanakkor küzdöttünk a magyar sovénizáció ellen, a magyar imperialista revizionizmus ellen is. Vallottuk, hogy a magyar igazságot nem az európai reakció erőivel, hanem csak az európai demokrácia erőivel lehet érvényre juttatni. A bécsi döntések idején rámutattunk arra, hogy ez az „országgyarapítás” lényegében az valóban országvesztés.

— De akkor is egyedül maradtunk. A láz mindenkit elkapott — emlékezzünk az 1938-as évek diadalmasára — és mi nem elégtéllel, inkább bizonyos melankóliával kérdezhettük most, kinek lett igaza?

— De mi, kommunisták, még a háborúba való belépésünk után sem mondtuk azt, hogy most már minden elveszett! A háború első évében mi adtuk ki a jelszót: Magyarország európai hivatása elsőnek elszakadni Hitlerrel.

— Mi, magyar kommunisták, a háború egész ideje alatt arra törekedtünk, hogy legjobb magyar lelkiismeretünk szerint javítsuk béke-előállításainkat. Nem árulok ma már el titkot, ha megmondom, hogy a háború alatt működő titkos adóállomás,

a Kossuth-rádió

a MKP vezetőségének rádióállomása volt. Mi rámutattunk a Kossuth rádió keresztlára arra is, hogyan kell végrehajtani Magyarország kiürítését a német szövetségéből.

42-43-ban kiéleződtek az ellentétek. Horthy Magyarországa és Antonescu fasizta Romániája között. A Kossuth rádióban mi mindenképpen számra érthetően javasoltuk az akkori magyar uralkodóköri-nek: ugorjanak ki a német szövét-

ségből és támadjuk meg fegyverrel Romániát. Ez a lépés bármilyen kockázatos lett volna is: Magyarország megmenetését jelentette volna, sőt, ami több, Erdély megnyerését.

— Melyik volt a hazafias párt, ki képviselte a nemzeti érdekeket: mi, vagy ők? Ki akarta jobban előkészíteni a magyar békét: Horthyék vagy mi, kommunisták? Nem rajtunk múlt, hogy utolsóinak maradtunk a csatlósok között. De mi, kommunisták, mégse mondtuk, hogy minden elveszett. A felszabadulás után is hírteltük: sok mindent jóvátehetünk abból, amit emulasztottunk.

— A mi harcunknak a magyar sovénizmus ellen

két célja

volt. Az egyik: kigyógyítani a nemzetet a káros és veszélyes illuziókból, megmagyarázni neki, hogy elvesztettük a háborút, rábreszteni a való helyzetre. A második főcélunk az volt, hogy a sovénizmus elleni harcunkkal bizonyítsuk: a mai Magyarország nem azonos a régi Magyarországgal. Legdöntőbb érvünk a béketárgyalásokon az lesz, hogy a magyar demokrácia nem az, ami a régi Magyarország volt, ezért a Magyarországot ne tegyék teljesen felelőssé Horthyék és Szálasiék bűneiről.

— Ugyanez áll harcunkra a belső reakció ellen. Akárhány vagón békeelőkészítő irománynál többet ért ez a harc a régi rendszer maradványai ellen. A választások után érezhetően megromlott velünk szemben a külpolitikai atmoszféra. Ennek oka az volt, hogy a választások eredményeképpen a magyar belpolitikai fejlődés olyanok mutatkozott, mintha a demokrácia erői gyengék lennének és a magyar demokráciát eldöntené a reakció hullámai. Ekkor még Títo marsall is aki pedig jószívvvel viszonylott a magyar kérdésekhez, kedvezőtlenül nyilatkozott rólunk. Most, a moszkvai út Sztálin generalisszimusz barátságos politikai megnyilatkozását hozta meg. Ez az eredmény köszönhető a magyar demokratikus koalí-

ció egységének is, de legalább olyan mértékben köszönhető annak, hogy az idén márciusban a munkáspártok a magyar demokrácia hálszárnyán megmutatták, hogy demokratikus erőnek elevenek, mindenki megbízhat a magyar demokrácia jövőjében és fejlődésében.

— Most, hogy kedvezőbb körülmények között foglalkozhatunk a közvetlen békeelőkészítéssel, két dolgot kell tisztáznunk.

— Az első kérdés: követelhetjük-e azt, amit minden magyar szeretne: adják vissza a magyarok területeket? Heyzkedhetünk-e

az etnográfiai elvek

alapjára, függetlenül attól, hogy az melyik országot érinti? Nem. etnográfiai alakra nem helyezkedhetünk. A tény, hogy Magyarország Hitler mellett harcolt, meg nem történté tenni lehetetlen. Ha erre az alakra helyezkednénk, ellenünk irányuló szövetségbe, új kisantantba kovácsolnánk a szomszéd országokat. A második kérdés: kinek a támogatását kell elsősorban megnyernünk? A mi válaszuk: a szomszéd népekre, a nagyhatalmak között elsősorban a Szovjetunióra kell támaszkodnunk. Azek, akik azt remélnék, hogy messzebbmenő maximális követeléseink eléréséhez nyugatról kapunk segítséget, öngyilkos politikát folytatnának. Egyik hetylapunk szövege az újjából azt, hogy a magyar kormány valamiféle ajánlatot kapott nyugatról az etnográfiai határokat illetően. Ebből egyetlen szó sem igaz, ez a magyar közvélemény megmérgezési kísérlete reakciós belpolitikai célok érdekében. A tény az, hogy az angolszász nagyhatalmaktól semmiféle batoritást arra, hogy területi igényekkel léphetünk fel a béketárgyalásokon Csehszlovákiával szemben, nemcsak, hogy nem kaptunk, de az ellenkezőjét kaptuk!

A magyar békeelőkészítésnek

két kérdésre kell összpontosulnia. Az egyik: mindent el kell követnünk a szomszédos országok területén élő

magyar kisebbségek egyenjogúságának, nemzeti fejlődésük feltételeinek biztosítására. A másik: a realitások által vont határokon belül, abban az irányban és olyan mértékben, ahol és amennyire lehet, fel kell lépünk egyéb igényekkel is. Jugoszláviával szemben, amely a legközelebbi magatartást tanúsította a háborúban, nincsenek és nem is lehetnek területi igényeink. Csehszlovákiával szemben koncentrálnunk kell erőfeszítéseinket a Szlovákiában élő több mint félmillió magyarság emberi létének, nemzeti egyenjogúságának biztosítására. Ebből nem engedhetünk és el kell érünk azt, hogy a béce után oltmaradó magyarság jogaiban a nemzetközi jogban biztosítsák. Csehszlovákia területi integritását az angolszász hatalmakkal és a Szovjetunióval a háború alatt kötött szerződéseket szavatolták. Nem léphetünk fel vele szemben visszacsatolási, vagy akár csak határkiigazítási igényekkel sem. De mi, kommunisták voltunk az elsők, akik kézbe vittük a szlovákiai magyarság ügyét. Pártunk vezére, Rákosi Mátyás Títo marsallnál járt ebben az ügyben és közbenjáró ott a szlovákiai magyarság érdekében. Hozzátehetem: nem sikerült!

Ezután Révai elvtárs megemlékezett a román demokráciáról, amelylyel viszonyunk jó és barátságos.

— Elképzelhető egy olyan álláspont, amely kevesli a realis béke-célokat és azt javasolja: helyezkedjünk a nemzeti intranszigencia álláspontjára, fenntartva igényeinket a jövőre. Ez nem nemzeti külpolitika lenne, hanem donquijotézizmus. Mi nem „dupla vagy semmi” akarunk, hanem valamit és ezt úgy akarjuk, hogy szilárdan megalapozzuk a dunavölgyi népek jószomszédosságát, barátságát. Egy a fontos: a határon túli magyarok ne nemzetietlenedjenek el, ne szakadjanak el tőlünk lélekben, kultúrában.

Ezután Révai elvtárs a magyar kormányférfiaknak, különösen Nagy Ferencnek és Gyöngyösi Jánosnak érdemeit méltatta a moszkvai úttal kapcsolatban. De azt hiszem — mondotta —, nem kisebbíti az érdemeiket, ha emlékeztetek arra, hogy volt még valaki, akinek nagy része van a delegáció sikerében, aki most nem volt Moszkvában, és az pártunk vezére, Rákosi Mátyás. A Kommunista Párt a maga nemzetközi kapcsolatait, a maga nem mai keleti elvtársi és baráti kapcsolatait a Szovjetunió vezetőivel, elsősorban Sztálinnal, a haza szolgálatába, a magyar ügy szolgálatába állítja.

május 1. szerda
Villanygyár
Nem okoz féna.
kazánát javítaná
A Villanygyár
árammal Hag.
porogot, Balmaz
ét, Berejlyújta
összűpályit, Mo.
est és Nagylétát.
szembhelyezését
újabb körzetek
ezt egyelőre aka
ké hiánya.
átó ünnepségen
ros vezető, a
pártok képvise
működéséje jog
erre a hallatlan
elért eredmény
előlétségű, hogy
előlétségű let.
is kezdték a
újépítését?
szítókka!
eket,
Tönkrelett báro
ZÜNTEINI
ak ezt a tékozló
ígörő nyomozás
ések kérekerítő
nem maradnak
részt szükséges
menyire is ta
hivatalosan
ületek anyag
amarabb. A tí
rá: harminc
nt búzában kell
ag értéket és
ag útján az új
észetesen csak
maguk akarnek
nyag semmikép
feketepiacra.
gy a lebonolt
is nagyrészt
raít lömi.
KET,
emberek gond
lig is, míg a
kezelésébe ve
gáltak, be kell
osba és intéz
ni javításukról.
annyi — épu
álható — me
hogy ezek ki
ne a gépekkel
dolgozó újre
ás
hiszja a fotok
osait, illetős
it, hogy a ne
ttatott kérdé
keztében szen
kötélve, legke
déli 12 óráig
ba, Városháza
atlan
kézzel
jában.
meg
C U. 42
emelet

„Míg itt beszélgetünk, öt ember halt meg Magyarországon tuberkulózisban”

Májusi egészségvédelmi verseny Hajdú megyében

Mint ismeretes, dr. Hollósy Andor tisztifőorvos kezdeményezésére nagy májusi egészségvédelmi verseny indult meg a megyében. Ezzel kapcsolatban beszélgettünk vele a megye egészségügyi helyzetéről, a verseny céljairól és várható eredményeiről.

Hat hónapra terjed a terv, amit a megye egészségvédelmére vonatkozólag kidolgoztunk — mondotta Hollósy főorvos. — A megye orvosainak áldozatkészségétől függ a verseny sikere. Külön terv szerint dolgozunk Debrecenben, ahol egészen mások a helyzeti adottságok. A következő terv azután a környező vármegyék versengésére való ösztönzésre.

Erről a mostani májusi versenyről legyen szíves bővebben beszámolni.

Négy alapvető probléma oldandó meg, illetve indítandó el a végleges megoldás felé. Első a kóros tüdő elleni küzdelem. Ez a betegség kizárólag a háború velejárója. Tetű nélkül ez a betegség nem létezik. Viszont meg kell mondani, a helyzet e téren még ma is aggasztó. Debrecenben 1945-ben 197, a megyében 73, tehát összesen 270 megbetegedés volt, amennyi tizbékés esztendő alatt nem fordult elő az egész országban. Most áprilisban Debrecenben 1. a megyében még mindig 6 eset volt. Balmazújvárosban egy tifuszeset kapcsán megvizsgáltam az iskolás gyermekeket és meg kell mondanom, a gyermekek 50%-án találtam ruhatejtűt. A népesség nem viseltetik elég komoly megértséssel az ilyen megállapítások iránt, ellenségesen fogadja az orvos roppant igyekeztét. Mindent megteszünk, brosurák, plakátok kibocsátásával, előadások tartásával a kérdés fontosságának megvilágítására. Hatalmas feladat vár e téren a vidéki orvosokra, de a politikai pártok és közigazgatási hatóságok segítsége is nélkülhatatlannal fontos.

Ilyen súlyosak a többi feladatok is?

Még súlyosabbak. Az „újjaépítésnek” ez a területe semmivel sem könnyebb feladat a többinél. A valamikori 10—12%-os csecsemőhalandósággal szemben — és ennek megváltoztatása a második feladat — ma az újszülöttek 25%-a elpusztul. Egy ország élniakarásának fokmérője a születési műveltségének fokmérője a halálozási arányszám. A szomszéd népek e tekintetben magasan feleltünk állnak. A közelmúlt fogamzásainak zaklatottsága, a háború borzalmi persze, hozzájárulnak ehhez. A nehéz gazdasági viszonyok ugyancsak. Például a tejellátás a városban túrheterofen. Okvetlenül hatósági kezelésre kell venni a tejet. A tejek 45%-a sem hamisítatlan, az a csecsemők kész gyilkolója. Le kell ezenkívül szoktatni az anyákat a kapualatti tejvásárlásról, mert így azután végkép ellenőrizetlen, rossz tejet juttatnak a gyerme-

keknek. Az anya- és csecsemővédelmet minden eszközzel fokozni kell. Ingyenes tanácsadás az anyáknak, ingyenes vitamininjekciók adása a csecsemőknek a legközelebbi feladatok, melyek részben már folyamatban vannak. Az érkező UNRRA-adományok nagy részét erre a célra kell fordítani, tápszerket és gyógyszereket kell adni sürgősen a csecsemőknek. Leát, szacharint, tejpót.

A következő feladat a különböző fertőző betegségek, diftéria, hasfistusz elleni védekezés. A hasfistusz ideje most jönne, azt meg kell előzni. Tavaly Debrecenben 108, vidéken 24 ilyen megbetegedés fordult elő, diftéria Debrecenben 170, vidéken 55. Ezek mind sokkal magasabb számok, mint amennyi normális időkben lenni szokott. Teljesen sikeres, ingyenes védőoltás áll már most mindenkinek rendelkezésére, a hat hónapnál idősebb gyermekek (addig ezek iránt immunis a gyermek) a vidéki orvosoknak minden erővel be kell mindkét kór ellen oltaniok. Az oltások egyébként már megyszerte folynak.

És hogy állunk hazánk remélve, a tbc-vel?

Ez az utolsó és legnagyobb, legnehezebb feladatunk. A küzdelem a tuberkulózis és a nemibetegségek ellen. A már meglévő intézményeken túl újabb intézmények létesítése elengedhetetlen. (Debrecenben egy tüdő- és nemibeteg gondozó, Bősörményben ugyancsak egy-egy működik.) Ehhez a közigazgatás teljes bekapcsolása szükséges. Nádudvar már bejelentette, hogy az élen kíván járni e téren. A nemibetegségek elleni küzdelem eddigi állásával kapcsolatban meg kell emlékeznem Radó György kollégám kiváló munkájáról, aki a maga területén, Bősörményben már eddig verseny nélkül elsőrendű népegészségvédelmi teljesítményt nyújtott. A nemibetegségek túlzott elterjedése ugyancsak a háború következménye. Ma e megbetegedések száma tízezerszerese a békebelinek. De még aggasztóbb a tbc terjedése, mely ötszöröse a multbaninak, viszont, mint ismeretes, a legveszedelmesebb és legelterjedtebb betegsége volt hazánkban. Amióta itt beszélgetünk (nem egészen egy óra), öt ember halt meg Magyarországon tuberkulózisban!

Mi hát az orvosok teendője? — Ezt nagyjából már esztenként vázoltam. De menjünk végig. Az elsőnél konkrét tennivaló saját területük átvizsgálása tetű szempontjából és a minden körülmények kö-

zött való tetűellenítés. Nagy feladat, fél év múlva meglátjuk az eredményt. Az anyák és csecsemők érdekében nem is hiszik, mennyit jövithat az orvos, ha ráneveli a népet a rendszeres, ingyenes tanácsadások igénybevétele. Az ezeken megjelentek száma versenyszerűen ki fogja fejezni, ki tett legtöbbet ezen a területen. A halandóság csökkenési mértéke fokmérője lesz

zött való tetűellenítés. Nagy feladat, fél év múlva meglátjuk az eredményt. Az anyák és csecsemők érdekében nem is hiszik, mennyit jövithat az orvos, ha ráneveli a népet a rendszeres, ingyenes tanácsadások igénybevétele. Az ezeken megjelentek száma versenyszerűen ki fogja fejezni, ki tett legtöbbet ezen a területen. A halandóság csökkenési mértéke fokmérője lesz

Értekezlet zajlott le a közelmúltban Debrecen kulturális problémáinak megvitatására. Résztvettek az értekezleten a város szellemi életének összes felelős és műkedvelő tényezői, hogy megnyissák azt az utat, amely Debrecen szellemi felemelkedéséhez vezet. A felmerülő kérdések legnagyobb része anyagi természetű volt, mint ahogy az ország egyéb részein is általában gazdasági akadályok állnak a kultúra egészséges fejlődésének útjába.

Felszínre kerültek azonban az értekezleten olyan jelenségek is, amelyek — ebben a fokozott formájukban — helyi szempontból kell mérlegelni. Nyíltan és becsületesen kell végre szembenéznünk azzal a kulturális köznyelvel és igénytelenséggel, amelyet Debrecen közönsége részéről tapasztaltunk. A felszabadulás óta sok akció indult meg Debrecen szellemi életének fejlesztésére, garmadával voltak ötletek, megmozdulások, próbálkozások, melyek azonban nagyon ritkán jutottak túl a kezdeti nehézségeken.

Két ponton

nyilatkozott meg legriasztóbb formájában ez a közöny és igénytelenség: a felvilágosító előadások és a színház terén.

A felszabadulást követő hónapokban nem múlt el hét anélkül, hogy ne hallhattunk volna valóban értékes és hasznos előadásokat irodalomról, művészetéről, politikáról, tudományról. A legkitűnőbb előadók sorakoztak fel a debreceni előadókon s igen népes hallgatóság előtt tolmácsolták mondanivalóikat.

Gyökeresen megváltozott a helyzet azonban, amikor a kormány Pestre költözött s Debrecen megszűnt főváros lenni. Meglassult a néhány hónapig lüktető iramú élet s ezzel egy időben megcsappant a közönség érdeklődése mind azokkal a problémákkal szemben, melyek túlhaladták a mindennapi megélhetés kérdéseit. Ma kőfogó falak között hangzanak el az ismeretterjesztő előadások, amelyek

— A közönségnek nincsen ideje az ilyesmire! — intézik el ilyenkor a kérdést lemondó kézlégyintéssel és legtöbbször nem is tudják, hogy mennyire távoljárnak az igazságtól.

A hibát egészen máshol kell keresni. Semmiképpen sem szabad a közönséget egyöntetű, homogén rétegeként tekinteni, elhibázott dolog a munkásokból, parasztokból, iparosokból, kereskedőkből, tisztviselőkből álló közönségről, általában mint „a közönségről” beszélni.

Jól tudjuk, hogy a magyar közönségnek számszerűleg legnagyobb és az országépítés szempontjából legértékesebb rétegeinek a munkásságának és a pa-

a végzett munkának. A fertőző betegségek elleni küzdelem egyszerű kifejezője lesz az elévült oltások száma. A negyedik és legnehezebb területen, a felvilágosító előadásoknál is nagyobb jelentősége van a szűrővizsgálatoknak, melyek alapján a betegek felkutatások, kezelésbe vehetők s ezenfelül módot nyújtanak a fertőző források felkutatására és lehetetlenné tételére. Természetesen a családok szociális körülményeinek megjavítását célzó intézkedésekhez a szociális közigazgatás erőinek teljes bevonása is szükséges. Végso fokon azonban ez is az orvosok kitartó munkájának az eredménye lesz.

— Hat hónap múlva az igazán nemes verseny eredményét, Hajdú

vármegye népének várható egészségi javulását nyilvánosságra fogjuk hozni.

* * *

Május 1-nek, a munka és szabadság szellemének tán egy munkaverseny sem lehet szebb és nagyobb szolgálatot, mint ez. Megnyert szabadságunkra még egyrészt a bűnös háború, másrészt ennek szülője, a bűnös társadalom sok-sok terhe nehezedik. Ezek között is leguagyobbak ezek a betegségek. Ha ezeket sikerül megfékeznünk, mindenél nagyobb lépést tettünk a szabad boldog jövő felé. Az indulásra nincs méltóbb alkalom, mint május 1.!

RAJK ANDRÁS.

SZABAD RABLÁS HELYETT KÖTÖTT GAZDALKODÁST!

Munkáskultúrszövetséget!

rasztásának a multban nem állott módjában előadásokra, színházba, hangversenyre járni. Ezek a rétegek, melyeket a multban mesterségesen zártak el mindattól, ami kulturális fejlődésüket szolgálhatta volna, akikbe évszázadokon keresztül korbáccsal, esendőszeronynyal és nemkevésbé kegyetlen gazdasági fegyverekkel nevelték bele, hogy maradjanak távol mindenintől, ahol a kultúrát osztogatják, ma még bizonyos fokig természetesen idegenkednek az előadásoktól való részvételtől.

A másik réteg, melynek a multban nem kellett hasonló akadályokkal megküzdenie, szintén távol tartja magát. Mintha veszélyeztetve érezné multbeli kiváltságos pozícióját, sőt, duzzogva áll félre: nem látogat el azokba a termekbe, melyek már nem kizárólagosan az ő birodalmi.

Mielőtt a megoldás lehetőségeire rátérnénk, vegyük szemügyre a legélesebb, legkirívóbb példát:

a színház

kérdését. Ezen a téren jelenleg az a helyzet, hogy a 130.000 lakosú Debrecen képtelen elartani egyetlen színházat, nem tudja lehetővé tenni a patinás multú Csokonai-színház számára, hogy nyolevan éves multjához és az ország harmadik legnagyobb városához méltó kultúrprogrammal lépjen a nyilvánosság elé.

Megdöbbentő jelenség. S még megdöbbentőbb, ha ismerjük a pontos számszerű adatokat. Október 1-től április közepéig 230 előadást tartott a színház. — ebből kerekén 200 operettelőadás volt. Összesen harminc előadás maradt tehát hat és fél hónap alatt a kultúrát valóban terjesztő prózai előadások számára.

Természetes, hogy az egyébként kitűnő művészi vezetés alatt álló színház nem önszántából folytatja ezt a műsorpolitikát. A jelen körülmények között azonban nem tehet mást: az irodalmi színmozgó prózai előadások üres nézőlér előtt zajlanak le.

A jelenség oka ugyanaz, mint az ismeretterjesztő előadásoknál. Nem az érdeklődés hiányzik, nem is a ráérő idő, — a dolgozó rétegek egyszerűen nem szoktak még hozzá, hogy ezeket az előadásokat az ő számukra tartják: ami hiányzik, nem más, mint a kellő megszervezettség.

Az ország többi városában — ha elő is fordulnak hasonló jelenségek — korántsem találkoznak azokkal ilyen riasztó formában. Az ország minden táján sorra alakuló

Munkáskultúrszövetségek

munkája meghozza gyümölcsét: a hatalmas dolgozó rétegek egyre szívesebben keresik fel a kultúra forrásait. Legtöbb városunkban az

előadások, hangversenyek, színházak nézőterének legnagyobb részét már a dolgozók töltik meg.

A Munkáskultúrszövetség elvileg már megalakult Debrecenben is, gyakorlatban azonban nem mutatkozott semmilyen hatása. Nem vitás, hogy ha a Munkáskultúrszövetség venné kezébe az ismeretterjesztő előadások közönség-szervezését, ha ezeket az előadásokat nem elsősorban és ötlesterületen tartanák, hanem előre átgondolt tervben, összpontosított irányítás mellett, — mint a Munkáskultúrszövetség előadás-sorozatai, akkor Debrecen 27.000 szervezett dolgozója nem tartaná magát távol saját előadás-sorozatától s ez a 27.000 szervezett dolgozó könnyen nevelné ki magából azt a réteget, mely esélyes részese lenne a magyar kultúrának.

Vagy nézzük a Munkáskultúrszövetség szerepét a színház kérdésében. A színház próbálkozott már ügynevezett munkáelőadásokkal,

— itt is hiányzott azonban a központi szervezettség. A Munkáskultúrszövetség 27.000 embert tudna megmozgatni. A színház 600 személyes befogadóképességét tekintve, heti öt előadás nézőterét tudná zsúfolásig megtölteni, ha Debrecen minden szervezett dolgozóját csak kéthavonként egyszer színházi előadásához juttatná. Ennél a számításnál nem is vettük figyelembe a dolgozók családtagjait, ami pedig még kedvezőbbé tenné ezt a számot. Még a drága helyárak sem okoznának gondot, hiszen az előre biztosított nézőtér esetén minden nehézség nélkül megoldható lenne a helyáraknak felére való leszállítása. Biztosítanánk az a színház számára azt a lehetőséget, hogy műsorának összeállításánál ne a kassza állására, hanem a kultúrára legyen tekintettel s lehetővé tenné, hogy Debrecen színházában valóban a kultúra hivatott otthonává váljon.

Hasonló a helyzet hangversenyeknél, moziknál, egyáltalában minden ponton, ahol a közönség széles rétegei a kultúrával kapcsolatba kerülhetnek.

A másik kérdés: mi lesz azokkal, akik nem ehhez a réteghöz tartoznak, mi lesz a huzódókkal, a duzzogókkal? A probléma itt nem oly veszélyes, mint gondolnánk. Debrecen szervezett dolgozói, a Munkáskultúrszövetség irányítása mellett lehetővé tennék a kultúraterjesztés alapjainak lerakását, — a többi rétegek rövidtávú hosszabb időn belül követni fogják a munkásság útját.

Az alapvető feltétel tehát, hogy a szervezett dolgozók vegyék át az úttörő szerepét, a kultúra terén a dolgozók vegyék kezükbe a vezérést!

Ez pedig megkapozott jól működő Munkáskultúrszövetség nélkül lehetetlen.

Hajdú Feren

Ré

Beszélgetés

Nem tudunk igazán ma, ha nem tudjuk, május elsejének szülője, a bűnös háború, másrészt ennek szülője, a bűnös társadalom sok-sok terhe nehezedik. Ezek között is leguagyobbak ezek a betegségek. Ha ezeket sikerül megfékeznünk, mindenél nagyobb lépést tettünk a szabad boldog jövő felé. Az indulásra nincs méltóbb alkalom, mint május 1.!

Végh Dezső elvtárs 1919-re emlékezik

— Akkoriban a Vörsz-beosztott agitátor Nagyváradról került csapattal a Dunabíbiari parasztszövetkezéssel. Nagytelesedés.

volt egy ember, a vel együtt szolgált regben.

Május elsejének reggeltartóttam beszédet a nézőterén. De az ünnepeket nem vártam meg megbízottal együtt az és szaladtunk fel Budán Andrássy-úton folytunk az Oktogonon álltunk néztük. Ehhez képest láttam.

Vörös draperiával vonva az egész város és terek különösen hatálmás Le meredek.

Az Andrássy-úton órápölygött a tömeg, felétek énekelve. Sorban másuttán a főváros munkásai, lengő vörösközben zenekarok munkásszervezeteké. vidéki szervezettek. ken, gyönyörű népviselek és legények jult a Vörös Hadsereg kulata is. Magán az proletárállam vezetői Kinn a Városligetben népünnepély volt egy — A tanácsállam tusának elején össz annak idején Kaposy tam, ott is került meg fogásába. Többször a bertelenül, nem hittém. Végül, miután kivonultak a Tiszárcenbe hozták. 1920 már itt töltöttem

az ügyés fogháza

Egyszemélyes cellák két gyümölcszövek bekopasz padlón aludt zonytalanságban volt felől. Képzelné lehet, május elsejém egy volt vidám.

ügy látszott, hogy profetárokat nagy időre bilinesbe Azután kiszabták rá három esztendő. 19

Férfi-

IN Fran

Régi májusok emléke

Beszélgetés Végh, Szabó, Pogácsás elvtársakkal

Nem tudunk igazán ünnepelni májusi eseményeink szabadságával. Végh Dezső elvtárs részese volt a 19-es budapesti májusi események, Szabó István elvtárs látta a csehszlovákiai, később a Szovjetunióbeli ünnepségeket, Pogácsás Antal elvtárs a debreceni illegális májusi események emlékszik vissza. Az 5 szavai nyomán támadhat csak fogalmunk, mit jelent a mostani szabadság.

Végh Dezső elvtárs 1919-re emlékezik

Akkoriban a Vörös Hadsereghez beosztott agitátor voltam. Nagyváradról kerültem a harcoló csapatokkal a Duna-Tisza közére, hitleri paraszt- és munkásfiúkból állt az ezredem. Nagy volt még a felkészülés.

Volt egy ember, aki feleségével együtt szolgált a hadseregben.

Májusi események reggelén Cegléden tartottam beszédet a vörös katonáknak. De az ünnepség folytatását nem vártam meg, a politikai megbízottal együtt autóra ültünk és szaladtunk fel Budapestre. Az Andrássy-úton folyt a felvonulás, mi az Oktogonon álltunk meg, onnan néztük. Ehhez hasonlót sohasem láttam.

Vörös drapériával volt bevonva az egész város. Az utcák és terek különböző pontjain hatalmas Lenin-szobrok meredtek.

Az Andrássy-úton órákon át hőmplygött a tömeg, forradalmi dalokat énekelve. Sorba jöttek egymástán a főváros nagy gyárainak munkásai, lengő vörös zászlókkal. Közben zenekarok játszottak, munkásszervezeteké, vasutasoké, vidéki szervezeteké. Stráfszokereken, gyönyörű népviseletben aratók jöttek és legények jöttek. Felvonult a Vörös Hadsereg számos alakulata is. Magán az ünnepségen a proletárállam vezetői szónokoltak. Kinn a Városligetben gyönyörű népiünnepély volt egész délután.

— A tanácsállam 1919 augusztusának elején összeomlott. Én annak idején Kaposvárt tartózkodtam, ott is kerültém a fehérek fogságába. Többször megverték embertelenül, nem hittem, hogy túléltem. Végül, miután a románok kivonultak a Tiszántúlról, Debrecenbe hozták. 1920 májusi eseményeit itt töltöttem.

az ügyészség fogházában

Egyszemélyes cellába tízenegyünköt gyömészöltek be, 11 hónapig kopasz padlón aludtam. Teljes bizonytalanságban voltam az életem felől. Képzelné lehet, hogy ez a májusi esemény egy cseppet sem volt vidám.

Úgy látszott, hogy a magyar proletárokat nagyon hosszú időre bilincsbe verték.

Azután kiszabták rám az ítéletet, három esztendő. 1921 májusában

már közös fogdában voltam. Kb. negyvenen voltunk együtt, többek között Veres Péter is.

Előadásokat tartottunk az átmenő foglyoknak, meg egymásnak is és rendíthetetlenül futjuk az Internacionálét. Azt hiszem, ez volt az egyetlen hely akkor Magyarországon, ahol ezt nyugodtan meg lehetett tenni. Így ünnepeltük a májusi eseményt is, egy csoport politikai fogoly, régi kápróbált szocialisták. Ekkor adtak először jelt magukról a kint szervezett munkások, ajándékesomagokat hoztak nekünk.

— 1922 májusában már ismét szabad voltam. Itt nyomorogtam a teljesen ismeretlen városban, de nem tört meg sem a bőröm, sem a nyomorúság, tovább folytattam a munkásszervezői tevékenységemet. Szabó István elvtárs

csehszlovákiai élményeivel

kezdi: — Nem kell azt gondolni, hogy a régi Csehszlovákiában hiszta népi demokrácia volt. Az 1929-es gazdasági válság nyomában újra megerősödő munkásszervezői tevékenységüket is és mivel nagyrészt az ő kezükben volt az állam, igyekeztek elnyomni a munkások mozgalmát. Hivatalosan engedélyezték májusi eseményt, de

sokszor megtörtént, hogy helyi hatalmasságok befolyásolták és megsejt, hogy lovasrend-

10-20 százalékkal haladják mindíg felül előző havi teljesítményüket.

Április 30-án este minden üzemben előadások, beszámolók vannak az elért eredményekről. Kihirdetik a versenyek győzteseit, utána koncerten, vidám színházi előadásban vesz részt a munkásság.

— Másnap reggelre gyönyörűen feldíszítik a városokat, mindenfelé transzparenszek, plakátok hirdetik a versenyek eredményét és a proletáriátus jelszavait. A főjelszó: Űdv a nemzetközi munkásszervezőknek!

— 1939 májusi eseményét Moszkvában töltöttem, ez volt életem egyik legnagyobb élménye. Ott álltam a Vörös-téren a tribünön, onnan néztem végig az egész felvonulást. Néhány millió ember vonult végig a szemem előtt. Az ünnepség reggel 8 órakor katonai parádával kezdődött. A tankok eltelek az egész Vörös-teret. Utánuk következtek végeláthatatlan sorokban a különböző katonai alakulatok, majd a civil fegyveres „védelmi gárdák”. Ennek a gárdának minden munkás tagja volt.

— Azután jöttek a gyárak munkásai. Hozták az elért eredményekről szóló táblákat, egyes csoportokat zászlóerdő borított be, mások különböző rajzokat, náciakat gúnyoló karikatúrákat hoztak. Délután 3 óráig szakadalmat tartott a felvonulás, melynek igazi szépségéről csak az alkothat fogalmat, aki látta a „Szépség ünnepe” című gyönyörű orosz filmet.

ÉLJEN A MUNKÁSEGYSÉG, A MAGYAR DEMOKRÁCIA ALAPJA!

örökkel verették szét a munkástömegeket.

Megtörtént az is, hogy engedélyezték a gyűlést, de előtte összehívték és lecsukták az összes szónokokat. Hitler előretörése azonban megrettentette őket. 1938-ban májusi 1-et már a Hitler elleni harc jegyében rendezték meg. Jelszavunk a Köztársaságnak és ezen keresztül a magyarság jövőjének és Magyarország függetlenségének védelme volt. Jómagam a lévai ünnepségeken vettem részt, melyet a szociáldemokratákkal és a szakszervezeti munkásokkal együtt rendeztünk. Ez is újdonság volt, mert

régebben a szociáldemokraták nem voltak hajlandók együttműködni velünk.

Kb. 10.000 főnyi tömeg vonult fel a városból és környékéről, sokan népviseletben jöttek, lovasbandriumok is résztvettek a menetben.

Magyarok és szlovákok teljesen megértették egymást, együtt ünnepelték és a szónokok egy részét is szlovák nyelven mondták.

— Egy év múlva, 1939-ben már

a Szovjetunióban

voltam. Ott egész áprilisban készültek a májusi ünnepségekre. A gyárak, iskolák versenyre hívják egymást,

Pogácsás Antal elvtárs

a régi debreceni májusi eseményekről

számol be. — Az ellenforradalmi állam minden eszközzel igyekezett elnyomni a munkások ünnepét.

Mindíg külön felhívták áprilisi vége felé az üzemek tulajdonosait: ne adjanak szabadságot munkásoknak májusi eseményre.

Legtöbb munkálatot igyekezett úgy beosztani a munkákat, hogy éppen arról a napról lehessen a legnehezebb szabadulni. A közületi vállalatok, mint a Vagongyár, HÉV, Posta, stb munkásai kénytelenek voltak az ünnepen is robotolni, a magánvállalkozók vezetése alatt álló szakmák munkásai könnyebben szabadultak.

Nylt ünnepségről természetesen szó sem lehetett, kirándulás örve alatt gyűlt egybe a munkásság.

A margittföldi munkásoktól kezdve vörös nyílal jelölték meg a fákát, a villák kerítését, hogy így mutassanak utat a gyülekező munkásoknak. Kinn az erdőn az egyes szakmák külön csoportok helyet kaptak el, azonban futárokkal kapcsolatot tartottak egymással. Ezek útján értesítettek egymást arról is, hol tartják meg közös üléseiket. Napközben azután rendszeren a Diakonissza-otthon környékén az erdő sűrűjében gyűltek össze Debrecen ipari munkásságának képviselői, ez volt erre az egyetlen alkalom egész esztendőn keresztül. Beszédet hangzottak el és közben felhangzott az Internacionálé dallama is.

— Most, amikor az erejüket vesztett reakciók kivételével együtt újjong és ünnepel az egész város, nem árt emlékeznünk ezekre az időkre.

Májusi nagytakarítást!

A munkáspártok nagybudapesti vezetőinek döntőjelentőségű gyűlésén a két munkáspárt vezére májusi nagytakarítást jelentett be. Erélyes szóval mutattak rá arra, hogy a közhivatalok piszkát a köztársaság vasperüje még nem seperte ki. A májusi 1-i hatalmas népi megmozdulások egyik feladatát tűzték ki, hogy tömegeinkkel barátságosan figyelmeztessük a hivatalokba nem való, de oda nagyon ragaszkodó reakciókat: a távozás ideje itt van!

De nemcsak a népellenes, bűnös múltú tisztviselőket kell intenünk józanságra. Az ő hivatalhoz való ragaszkodásukat megértjük, hisz a csiga se válne meg szívesen háztól s tisztviselőink is azt hitték, hogy az íróasztal életre-halálra összenőtt velük. Most megtanulhatják, hogy a nép uralma, a demokrácia nem ismer örök állásokat. Aki az ő javát, boldogulását segíti, ahhoz szívósan, szeretettel ragaszkodik, de aki ügyét semmibe nézi, jobb sorsát akadályozza, azt elseprí az útból.

Figyel meztetnünk kell

azokat a mézes-mázos szavú, hamis prókátorokat is, akik a hivatalok piszkát rejtegetik, azt hirdetik, hogy nincs itt semmi hiba: a horthyékot kapott államapparátus nagyon jól működik s azon csak rontani lehet, ha erélyes kézzel hozzányúlunk.

Térjenek észhez a határainkon belül és kívül minden városban, faluban hullámozó májusi nép látán! Lássák be, hogy a magyar munkásnak, parasztnak sohasem

győződésből híve a magyar népi demokrácia elveinek. Hiszen, ha igazságosak akarunk lenni, el kell ismernünk, hogy műveltségénél, tevékenységénél fogva a múlt tanulságait éppen a tisztviselő tudja helyesen levonni és meggyőződésből, minden propagandá, terror vagy fenyegetés nélkül áll az új társadalmi átalakulás mellé.

Hogy ez pont fordítva igaz, az olyan nyilvánvaló igazság, hogy egyetlen szót is kár rá veszegetni. A dolgozók bőrükön érzik még ma is, mennyire demokratikusak hivatalaink.

Visszont azt nem hagyhatjuk senkinek, hogy Dózsa úr lenézi a méveletlen és iskolázatlan munkás, parasztombert, aki szerinte propaganda és terror nyomására szolgálja saját rendszerét, a demokráciát.

Jól tudjuk,

hogy Dózsa uraméknak nem félt ügy a múlt s ezért nem is lelkesednek a magyar népi köztársaság kemény és gyors intézkedéseinek. Őket a multban nem igen dobták ki a hivatalokból, nem ordították rájuk, nem csukták le őket s hozzá tartozóikat több-kevesebb sikerrel kimentették a háború poklából. Ezért írja könnyű szívvel, alyai jószággal vezércikkében Dózsa György: „Igen meggondolandó az, hogy jól begyakorolt, szakképzett, régi tisztviselőket mozdítsunk el állásaikból pusztán csak azért, mert a múlt rezsime egy kissé talán túlzott ambícióval szolgálták ki.”

Hogy ez a „kissé talán túlzott ambíció” mit jelentett, kár magyarázni, megmutatják az ország romjai, népünk sebei.

Dózsa György úr most a Kisgazda Párt megbízottjaként benn ül a Nemzeti Bizottságban, résztvesz azokon az üléseken, amelyeknek célja a minél alaposabb tisztogatás gyors végrehajtása. Kérdezzük: várható-e ilyen embereket ennek a munkának jó elvégzése?

A Nemzeti Bizottság

döntése az volt, hogy a B-listázás során tárgyalatokat teljes titoktartással űrzi mindenki, nem viszünk ki semmi hírt, Ennél sokkal súlyosabb cselekedetnek kell szerintünk minősíteni azt, ha a B-listázást végző bizottsági tag vezércikkben jelenti ki: semmi szükség a tisztogatásra.

A Kisgazda Párt — a parlament legnagyobb pártjára, amelynek sorából a közigazgatás megtisztítását elrendelő kormány felel esik — szegyen és gyalázatot hoz az ilyen hazug, nyíltan népellenes, reakció mellett kiállás és az a tény, hogy azt a párt lapja vezércikkben hozza.

Nagy szerencse, hogy a baloldali erők jól összetartanak, megmarkolták a vasperüt és addig nem teszik le a kezükből, amíg a hivatalok legrejtettebb zugáiban is szeméttel látnak. Hiába rejtegetik a rossz cselédek az asztal alá, a piszok piszok marad s a piszoknak kint a helye!

RADÓ ISTVÁN.

Megnyílt
a Tóth-cukrászda
Simonyi-ut 38. sz. alatt
(nagyerdei villamos-megállónál)
Tészták, fagyalt, feketekávé, italok

Minden óra
tökéletes javítása. Tokok, számlapok és alkatrészek készítése.
Óraműves
Csapó-utca 72. sz. Kanyar.

Férfi-
ING anyag készen mérték után
Frank-nál, Arany Bika főbejárát

nek várható egészség-nyilvánosságra fog-
* * *
munka és szabadság-
szabó és nagyobb-
ez. Megnyert szá-
egyrészt a bünye-
ennek szülője, a
m sok-sok terhe-
között is legna-
etagségek. Ha eze-
keznünk, minden-
st feltűnik a szá-
felé. Az indulásra
kálom, mint má-
RAJK ANDRÁS.
AST!
rsenyek, színhá-
legnagyobb ré-
k túllik meg,
szépség elvileg
Debrecenben is,
ban nem mutat-
hatása. Nem vi-
Munkáskultúrás-
be az ismeretter-
közösségszerve-
előadásokat nem
zerien tartanak,
gondolt tervek-
nyitás mellett,
iskolai szűzesség
akkor Debrecen
dolgozója nem
ol saját előadás-
27.000 szervező-
evélné ki magá-
nely esemény-
gyar kultúrák.
Munkáskultúr-
a színház kérdé-
rőbálokzott már
késelőadásokkal,
azonban a kör-
A Munkáskul-
embert tudna
nház 600 szemé-
ségét tekintve,
ézőterét tudná
ni, ha Debrecen
olgozóit csak
szer színházi
Ennél a szá-
tűnik figyelembe
gajait, ami pe-
tenné ezt a
a helyi lakos-
hiszen az előre-
ér eseten min-
al megoldható
k felére való
ná ez a szin-
lehetőséget,
összeállításánál
hanem a kul-
túrtel s lehet-
recen színháza
hivatott ottbo-
hangverse-
egyáltalában
a közösség
trával kaposo-
mi lesz azok-
z a rétegek-
huzódókkal,
probléma itt
mint gondot-
szervezettség írá-
vé tennék a
ojainak lera-
gek rövidebb-
követni fog-
it.
I téhát, hogy
vegyék át az
ltúra terén is
ezükbe a ve-
zött, jól mű-
vészség né-
Bajda Ferenc

Hogyan piszkolta, gyalázta és hamisította meg a népellenes sajtó május 1-ét? 24 év májusa a Horthy-rendszer debreceni sajtójában

A nemzetközi munkásszolidaritás, a szabad népek testvériségének nagy ünnepe, hosszú évtizedek óta a szocialista társadalom felépítéséhez vezető út szimbóluma. Horthy fasiszta rendszere több mint 24 évben keresztül mindent elkövetett, hogy ennek a napnak a megünneplését megakadályozza, jelentőségét megcsúszítsa, hamisítsa, és legkülönbözőbb módszerekkel igyekezett azt közömbösíteni. Legalkalmasabb és egyben legkártékonyabb fegyver a reakció kezében a sajtó volt. Újságjaink ezen a napon még fokozottabban hintették a hazugság konkolyát és szisztematikusan, mindig az akkori kül- és belpolitikai helyzethez alkalmazkodva piszkolták, hamisították, vagy hallgatták agyon május elsejét.

Nem kis munkára vállalkozunk, amikor be akarjuk mutatni, hogyan szerepelt május elseje 24 évben a debreceni „nemzeti keresztény” sajtó tükrében. Megéri azonban a fáradságot, mert az összegyűjtött anyag ismertetéséből nagy tanulságot vonhat le Debrecen munkássága. Alábbi idézeteink nem csupán egy újságból valók, megcáfolják sokaknak azt az állítást, mintha csak az úgynevezett jobboldali sajtó lett volna munkásselényes. A valóság az, hogy Debrecenben 24 év alatt nem volt egyetlen újság sem, amely május elsejét hasábjain méltatta volna. Debrecen dolgozóinak a Horthy-uralom évei alatt magukra hagyva, egyedül és elszigetelve kellett megvívni harcukat.

ler Németország a május 1-i nemzeti ünnepet... Hitler végső csapást mér a haldokló szocialdemokráciára. („D. U. 1933 május 2.)
A debreceni sajtó ezekben az években már teljesen nyeregben érzi magát. A régi rettegő, piszkoló hang, amely addig kísérendült a május 1-i számokból, dőlyffé és közömbösséggé változott. 1935 május 2-án szinte természetesen veszi tudomásul a Hajdúföld: „A május 1. az egész világon nyugodtan telt el.” Egy évvel később a győztes öntelt hangján írja május 1-én: „Több száz kommunista letartóztatott Bukarestben.”
1937. az utolsó „békés” május 1. Ez a béke azonban nem a szabad emberek békéje. A fegyvergyárak gépeinek robaját csak a Szovjet-unió elleni lázítás hangja képes beharsonni. A sajtó május 1-ről már meg sem emlékezik, csupán céltatosan több szovjetellenes cik-

A „keresztény nemzeti gondolat” a „vörös május” ellen

A magyar történelem egyik legnagyobb korszaka, az első Népköztársaság összeomlása a kül- és belpolitikai reakció ádáz csapásai alatt. A fehér terror gyilkos éveiben vakító reflektorként világított meg az első szabad május, 1919 május 1-ének gyönyörű emléke. Derék „nemzetvezetőknek” léte-deke volt, hogy minden erejüket összpontosíthassák az emlék kiírására. A „nem jobboldali” „Debreceni Újság” 1920 május 1-én így ír:

Jól látta ezt dr. Bessenyei Lajos, az úri bitangok dicső vezércikkírója. Ha mégegyszer vörös zászlókkal vonul fel a magyar munkásság május 1-én, akkor a feloszlott hitbizományok barázdáin törli le verejtékes homlokát a honfoglaló jobbágyivadék.
— Nem lesz vörös május az idén — írja a „Hajdúföld” 1923 április 29-én. — A bolsevizmus meguntat-ta, hova jutnak pozitív keresztény-ség nélkül — mondja Bangha páter a „Debreceni Újság” hasábjain.

Oszlik a „polgári rémület”

A jobboldali erők világszerte gyarapodik, a fasiszta uralomra-jutását illusztrál vezércikkben köz-szönti a „Hajdúföld” (1927 május 1.)
— Május 1 régen az a nap volt, amelyen sápadtan húzódt meg a lefűgöngyözött szobák mélyén a pol-gári rémület. Olaszország esodáka-t termő földjén Mussolini vaskeze írja az új Magna Chartát s a fa-sizmus fekete ingében a Giovanez-ze dallamára dübörgi marsát a Nagy Olaszország nemzeti munkás-hadserege.
— A rendőrség május 1-re való tekintettel állandó permanenciában van. Ezt a hírt már csak melléke-sen közli az újság. A félelem azon-ban nem ül el a húsos fazék kö-rül mulatozóknak.
— Zavarságban halászlók, a ma-gyar munkásság vámszedői bizo-nyára keserű siralmokot fognak közrebecsátani, mert az idén má-jus 1-én ismét esorbát szenvedt a gyülekezési szabadság. („Hajdú-föld” 1929 május 1.)

— Megilletődve sóhajthat fel az ország, ha összeméri mai állapotát a borzalmas anarchiával, amibe ta-valy ilyenkor a forradalmi erők ta-zították. A szovjetházból tébolyo-dott lakok parancsoltak Budapest-nek. Ma már a zürzavarnak vége, a törvényes tényezők, a keresztény nemzeti gondolat jegyében megün-nepelték a konszolidáció munká-ját.
A „keresztény nemzeti gondolato-t” Sifók és Orgovány véres ár-nyai jelentették, a „törvényes té-nyezőket” pedig, akik megindították a „konszolidáció” munkáját Hegedűs Sándor tábornok úr, katonai körletparancsnok, az ostrom-állapot és statárium kihirdetése képviselte.
Egy évvel később még mindig félelmetesen nehezedik a szabad-ság emléke a dzsentri és civis ko-ponyákra.
— A május 1-ben a nemzetközi proletariátus mindent felforgató, leromboló, elpusztító forradalma láppangott évtizedeken keresztül. A vörös május 1-ből éppen elég volt az az egy, egy második vörös május halált jelent nekünk. (D. U.)

A nációk kisajátítják május 1-ét

A jobboldal hangja állandóan erősödbödik és fülsiketítő lárává fajul Hitler uralomrajutásának évében.
— Május 1-én a debreceni rendőrség csirájában elfojt minden esetleges tiltott kísérletet. A vörös május 1 „az idén szerfelett

csendesnek ígérkeztek.” („Debreceni Újság” 1933 április 30.)
Németországban a hitlerista trükk bevált, a „nemzeti munka” ünnepévé nyilvánították május 1-et és ki akarták sajátítani a nemzetközi munkásságtól.
— Örömmármorban ülte meg HIt-

Dolgozók íjék

Három levél
Az panaszkoljuk, hogy egyes iskolákban az üzemi pótdíjat természetben kell fizetni. Kérjük, miért kell egyáltalán üzemi pótdíjat fizetni? Hiszen fűtés és világítás nincsen. És még hozzá mennyit! Például egyik iskolában: fél kg zsír, v. szalonna, v. vaj, v. cukor, v. méz, v. másfél kg olaj, v. 1 kg sűrű szirup, v. 4 kg nullás liszt, v. 50 kg szemes tengeri, v. 50 kg burgonya, v. 60 db tojás az üzemi pótdíj. Most kérjük azt, hogy egy olyan munkásember, akinek a heti keresete kalóriával együtt kb 80 millió és az a szegény hadiözvegy, akinek hadisegélyéből vagy özvegyi nyugdíjából kell élnie, hogy fizesse ezt a díjat? Pláne, ahol 6-an vannak és egy a kereső. Hogy tudja egy munkásember tanítani a tehetséges gyereket ilyen borzasszó díjak mellett?

Egy dolgozó munkásszűlé.
A mai fürdők csupán a kiválságos osztály részére készültek. Látniuk, hogy a nagyérdemi fedettségű tele van urakkal, előkelő dá-makkal, nem is szólva a dologke-rülőkörrel, feketézökröl. Ezek bár-mikor megfizetik a jegy árát, de mi dolgozó munkások képtelenek vagyunk. Most még 2 és fél millió, de holnap 4-5 is lehet az ára. Tifuszjárvány fenyeget, „a tetű öl-pusztít”, olvassunk a plakátok, mi nem szórakozzunk megünk ki fürdőni, hanem egészségünk védel-mében. Javasoljuk tehát, hogy a csúttűrtök, vagy szombat délután a szervezett munkások számára tansák fenn. félárújeggyel. A nép-fürdő is a népe legyen!

Vidor János
Két hónapos pártiskolára jelölt ki a MKP debreceni helyi vezetősége. A pártiskola megkezdése előtt 8 nappal annak rendje-módja szerint kérték a MÁV igazgatósá-gától két hónapi szabadságot. A végzet meg is kaptam néhány nappal az iskola befejezése után: „60 napot engedélyezünk Önnek, ebből 18 napi ez évre járó díjazott szabadságot, 42 nap díjazatlan szabadságot marad, mely nem számí-tó be sem a szolgálati időbe, sem a nyugbériidőbe.”
Ez engem két okból nagyon meg-lepett. Egyik ok az a végtelen akta-tologatás, vagy a hivatalfőnökök álmos nemtörődősége, mellyel az ilyen kérvényeket kezelik. A más-ik, hogy a MÁV igazgatósága szer-int 42 napig „illegálisan” voltam, mert részt mertem venni a pártiskolán. Most nem vagyok tisztában vele, milyen szempontból nézték ezt az én 42 napos állás-vesztésemet. Talán még mindig nem ébredtek fel a régi világból? Vagy így akarják demokráciánkat meg-cseszfolni és elégedetlenséget kelteni ellene?
Nemes János
MÁV géplakatos.

„Harcos tiltakozás” 1918 árnyképei ellen

A téboly utolsó éveiben már eszevesztett hazugságok közele csu-pán, amit a sajtó végez. Am 1943 májusa a biztató ígéretek tömegét hozza azok részére, akik hisznek az emberi jogok végső győzelmé-ben. Ezekre kell értelmezni a „Hajdúföld” 1943 május 1-i mon-datait:

— A legnehezebb probléma, hogy elkerüljük a destruktív, forradal-makat, bolsevizmust. Vigyáztunk kell elsősorban a belső frontokon. Hányan próbálnak közénk lo-pakodni, hogy győgitsenek győzel-münkbe vezető kiténkben. Mennyi-re elszomorító volt találkozni kis-hitőkkel, amikor az oroszok vég-ső vergődésükben helyi sikereket értek el.
Érzik a veszélyt a nép árulóit, fé-lelmük ismét feltámad és még na-gyobb irizózáttá változik, mint a 20-as évek elején:
— Harcos tiltakozással kell szembehelyezkedni mindennel, ami győgíti győzelembe vetett hitün-ket. Nem lehet és nem szabad en-gedni a 18-as rosszlelkű mult fel-idézését.
A gyalázatos vezércikk szinte magyarázatként hangzik a már-bí-rhalált halt Schönhercz elvtárs, a „Békepart” szervezőjének bitófája alá.
A magyar hazafiak törekvései meghiusultak. A gyászos emlékü március 19 utat engedett a legva-dabb terror dühöngéseinek. Ekkor a dolgozók már tudták a valóságot: a Vörös Hadsereg Körösmező előtt állott. Országszerte nőtt az elége-detlenség. Ezt tükrözi vissza az 1944 április 29-i közlemény:
— Április 30-án, május 1-én és 2-án tilos mindenféle gyűlés, felvo-nulás, ünnepség. Az engedély nél-kül esetleg megkísérelt gyűlések megtartását szükség esetén karha-talommal is meg kell akadályozni.
Sok év után ismét veszedelmes-sé vált a május 1! A karhatalom áldásos tevékenységéről így ír ugyanakkor az egyik újság:

Az európai hírű eseméltőség a közbiztonsági szolgálat teljesítésé-re rendelt katonailag szervezett őrtestület, melynek elsőrendűen képzett, válogatott tagjainak jól-mert alakjairól egy katonanemzet biztos öntudata tükröződik vissza, nyomokban rend és biztonságérzet fakad. A magyar esendő mindig tudja, mikor kell szuronyos pus-kát és segítő kezét nyújtani.
1944 május elsején utoljára tar-totta fenn a szuronyok rendjét a magyar esendő.

A Május: szabad!

Ma, amikor látjuk hova vezetett az elnyomás és hazugság politiká-ja, nem érdektelen ez a rövid át-tekintés. A kapitalista társadalom egyik legnagyobb veszedelme való-ban a május 1 volt. A vörös május győzött, — ma az elnyomók rendje-aines többé! Ady 1914-ben leirt so-rni elhomályosítják a fasiszta sajtó negyedszázados hazudozásait és elégtelét szolgálatnak a költőnek s nekünk is:

Május beszél és nekünk most, amit mond, Rendőrileg, im, meg nem tiltható: Virágozza és nőjj hegynyire kis domb S dolgok, ti, igazságot tegytek.
* * *
Derék fasiszta összeesküvőink, ha véletlenül kezetekbe kerülnek ezek a sorok, ne szövögesetek röz-saszínű ábrándokat. Ne higyjétek — miközben szomjasan isszátok magatokba a fasiszta sajtó dicső termékeinek idézetét —, hogy még ti is idézhetek hasonló módon a „Néplap”-ból. Jegyezzétek meg jól valamennyi reakcióssal egyetem-ben, hogy a kiharcolt, szabad má-jus 1 felett híven örködik a ma-gyar nép, a felszabadított nemzet-közi munkásság egységes és öntu-datos tömege, a hatalmas Szovjet-unió és a legyőzhetetlen Vörös Hadsereg.
Márkus László.

Dolgozók íjék

Három levél

Az panaszkoljuk, hogy egyes iskolákban az üzemi pótdíjat természetben kell fizetni. Kérjük, miért kell egyáltalán üzemi pótdíjat fizetni? Hiszen fűtés és világítás nincsen. És még hozzá mennyit! Például egyik iskolában: fél kg zsír, v. szalonna, v. vaj, v. cukor, v. méz, v. másfél kg olaj, v. 1 kg sűrű szirup, v. 4 kg nullás liszt, v. 50 kg szemes tengeri, v. 50 kg burgonya, v. 60 db tojás az üzemi pótdíj. Most kérjük azt, hogy egy olyan munkásember, akinek a heti keresete kalóriával együtt kb 80 millió és az a szegény hadiözvegy, akinek hadisegélyéből vagy özvegyi nyugdíjából kell élnie, hogy fizesse ezt a díjat? Pláne, ahol 6-an vannak és egy a kereső. Hogy tudja egy munkásember tanítani a tehetséges gyereket ilyen borzasszó díjak mellett?

Egy dolgozó munkásszűlé.
A mai fürdők csupán a kiválságos osztály részére készültek. Látniuk, hogy a nagyérdemi fedettségű tele van urakkal, előkelő dá-makkal, nem is szólva a dologke-rülőkörrel, feketézökröl. Ezek bár-mikor megfizetik a jegy árát, de mi dolgozó munkások képtelenek vagyunk. Most még 2 és fél millió, de holnap 4-5 is lehet az ára. Tifuszjárvány fenyeget, „a tetű öl-pusztít”, olvassunk a plakátok, mi nem szórakozzunk megünk ki fürdőni, hanem egészségünk védel-mében. Javasoljuk tehát, hogy a csúttűrtök, vagy szombat délután a szervezett munkások számára tansák fenn. félárújeggyel. A nép-fürdő is a népe legyen!

Veszedelmes zélh

állított elő az ügyész Dr. Drótos Pálné ellen feljelentés volt dr. S ügyész előtt, a legkülön-bátosságok miatt ker-váramlatul egy újabb rablás révén az ügyész a szélhámosnó.
Bálint Mátyásné rabolta ki egy társavat-úton ügyes esellel. 20-értékű csomagjával. Az eset Mezőpeterd hat-tent Nagypénteken. Mi-gatás során kiderült, el-szóló módon rabolta k-ván Jánosné. A szélhá-dent tagad és kitérőlel fel védelmére.

NINCS „TÖMEG” A SZENT ANNA-Ú

Mint ismeretes, a S-kerájában sirt tártak. dőlőli. A sírban négy-tona holttestre bukkant felszabadulási harcok fo-tek el. Tehát nem töme-g, hanem hevenyszelt-tonai sírról, ahol a né-bei csak 50 cm mélység-a föld alá. A kétéves há-keiből és rendjeleiből há-ló, hogy páncélosok t-őnek közül az azon-ját is megtalálták.

3 millió a villan

Értesítjük a t. Utazó-hogy a mai naptól kez-kasz- és gyermek-jegy-10 pengőre, a vonat-jegy árát pedig három-gőre emeljük fel.

ELŐFIZETBET

hétenként is. HETI EL-JEGY minden lapásut

Kész fehérnem-strandponyókat nagyval-Keller Ed-szalonjában kaph-Batthyány-utca 9-Hozott anyagból is

Tóth cu

m a N Fényes, kényelt

Nagy tán

Javíttassa, tisztíttassa kalapját. Baráth Gábor kalaposmesterrel. Burgundia-u. 21.

Kereske

Minden általános társulatiadó fizeté-adózó tartozik az el-ért forgalmáról v-náról és a befizete-ről a városi ad-minden h

Női és férlidivat! Tavaszi újdonságok! Gulyásnál Piac-utca 37. sz. Kistemplom mellett

Rádióroncsokat veszünk javításokat és villanszerelést vállalunk. Mayer-cég. — Telefon 380. Kossuth-u. 13. Batthyány-u. 5.

Fémhulladékot mindenféle vasanyagot, gépeket, a legmagasabb áron vásárol. Langer és Katz vaspalep. Halván-u. 52. Tel.: 412.

Javíttassa, tisztíttassa kalapját. Baráth Gábor kalaposmesterrel. Burgundia-u. 21.

Három levél

hogy egyes ismételt termékek... Kérdjük, miért zemi pótdíjat... és világitás... hozzá mennyit? ... fel kg... vaj, v. cukor, v. olaj, v. 1 kg sült... 50 kg burgonya, üzemi pótdíj, hogy egy olyan nek a heti keresé... kb 80 millió... adószög, akiknek... ügyei nyug... hogy fizesse meg... ahol 6-an van... Hogy tudja... tanítani a te... ilyen borzasszó... munkásszűlő.

szupán a kiváltás... készülték. Lát... erdei fedettszo... kal, előlékő dá... zólva a dologke... kről. Ezek bár... a jegy árát, de... kások képtelenek... 2 és fél millió... lehet az ára. Ti... get, a tetű öl... a plakáton, mi... p megyünk ki... egészségünk védel... téhat, hogy a... szombat délutánt... kások számára... ügyjel. A nép... ydor János

rtiskolára jelölt... ni helyi vezetők... eni megkezdése... nak rendje-módja... MÁV igazgatósá... szabadságot. A... kaptam néhány... befejezése után... feyeznek Önnek... nye járó díjazott... p díjazatlan sza... ly nem számít... galati időbe, sem... ből nagyon meg... a végtelen akta... hivatalfőnökök... nsege, melyly az... kézik. A má... igazgatósága sze... gallásban" vol... ertem veenni a... nem vagyok fizs... szempontról... 22 napos állás... még mindig nem... világból? Vagy... kráciánkat meg... benséget kelteni... e mes János... AV géplakatos.

icjük... Guresó István... nagyon jó, de... eszednek való... írásait! —... lvefett kérdé... el lesz intézve.

isztíttassa... pját... Gábor... esterrel... ja-u. 21.

A NOT helybenhagyta Serényi Miklós halálbüntetését

Serényi Miklós gróf nyilas képviselőt a Népbíróság háborús és népellenes bűntetteiért kötelellali halálra és vagyonelkobzásra ítélte. A NOT az elsőfokú ítéletet jogerőre emelte. Serényi Miklós kegyelmért folyamodott és a NOT úgy határozott, hogy a kegyelmi kérvényt a közvélemény elnökeihez terjeszti fel.

Veszedelem szélhámosnőt

Állított elő az ügyészség kedden. Dr. Drótos Pálné ellen már számos feljelentés volt dr. Sámly László ügyész előtt, a legkülönbözőbb szélhámoságok miatt keresék. Most váratlanul egy újabban elkövetett rablás révén az ügyészségre került a szélhámosnő. Bálint Mátyásné ploestli lakost rabolta ki egy társával az országúton ügyes csellet. 20-30 millió értékű csomagjával tovarobogtak. Az eset Mezőpéterd halárában történt Nagypénteken. Mint a kihallgatás során kiderült, előző nap hasonló módon rabolta ki öv. Nyilván Jánosnét. A szélhámosnő mindent tagad és képtelen meséket hozni védelmére.

NINCSEK „TÖMEGSÍR” A SZENT ANNA-UTCÁBAN

Mint ismeretes, a Sretits-intézet kertjében sírt tártak fel kedden délelőtt. A sírban négy német katonai holttestre bukkantak, akik a felszabadulási harcok folyamán estek el. Tehát nem tömegsírról van szó, hanem hevenyszelt német katonai sírról, ahol a nagy sietésben csak 50 cm mélységbe rejtették a föld alá. A két éves hullák öltözékéből és rendjeleiből megállapítható, hogy páncélosok voltak. Kétlőnek közülük az azonosítási tábláját is megtalálták.

3 millió a villamosjegy

Ertesítjük a t. Utazóközönséget, hogy a mai naptól kezdve a szakasz- és gyermek-jegy árát kétfélmillió pengőre, a vonal- és átszállójegy árát pedig hárommillió pengőre emeljük fel.

DHV Üzletigazgatóság

ELŐFIZETHET LAPUNKRA hetenként is. HETI ELŐFIZETÉSI JEGY minden lapírúsnál kapható.

Kész fehérneműek strandpangyolák nagyválasztékban Keller Edéné szalonjában kaphatók, Baththy-utca 9 szám. Hozott anyagból is vállalatok.

Tóth cukrászda megnyílt május 1-én a Nagyerdő kapujában Fényes, kényelmes kiállítással. — Simonyi-ut 38. Villamos megállónál

Nagy táncverseny lesz ma 5-9 ig a „Fészekben”. A nyertesek 25 ösztönzést díjmentesen láthatnak. — Szombaton 6-9, vasárnap 11-1 és 5-9 tánc.

Kereskedők! Iparosok! Vállalatok! Minden általános kereseti, illetve társulatiadó fizetésére kötelezett adózó tartozik az előző hónapban elért forgalmáról vagy tiszta hasznáról és a befizetett adóelőlegekről a városi adóhivatalnak minden hónap napjáiig jelentést adni. Tájékoztatással ellátott „Bejelentés” a „Szabadság”-nyomdában, Bajcsy-Zsilinszky-u. 16. sz. alatt kapható.

HIREK

Lobogózzuk fel házaikat!

Felhívom a város lakosságát, hogy május 1-én házaikat lobogózzák fel. Jelen felhívásom vonatkozik különösképpen azokra az épületekre, amelyek a felvonulás útvonalán vannak.

POLGÁRMESTER.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS szerda

estig: Mérsékelt szél, felhőbővülések, egy-két helyen kisebb eső lehet. A meleg tovább tart.

Károlyi Mihály és felesége május 8-án érkeztek Budapestre és 9-én a Nemzetgyűlés ünnepi ülés keretében fogadják.

A pénzügyminiszter a szesz-eladási árát hektoliterfokkonként 120 millió pengőben állapította meg. 1946 május 1-től szeszfeldolgozást az árát kell fizetni.

A Magyarországon tartózkodó angol képviselők 3 tagú csoportja hétfőn este Szegedre érkezett.

Többbetes tárgyalás után a gráci Népbíróság hétfőn este hirdetett ítéletet annak a 14 SA-katonának a bűnügyében, akiket többszáz magyar zsidó meggyilkolásával vádoltak. A bíróság 14 vádlott közül tízet halálra, 3-at tíz évi fegyházra, egyet pedig, mint hogy nem egészen beszámítható, 6 hónapi fegyházra ítélte.

Tokióban összeesküvést lepleztek le, amely arra irányult, hogy meggyilkolják Mac Arthur tábornokot, a Japánban lévő szövetséges erők főparancsnokát. Az összeesküvők tervüket a május 1-i felvonulással kapcsolatban akarják végrehajtani.

Bajfarsai összejövetel. A 116. és 117. VÉP, valamint a más munkásszázadoknak a gunskircheni táborban felszabadult tagjai a felszabadulás egy éves évfordulójára alkalmából bajfarsai összejövetelt tartanak május 4-én délután 5 órakor a nagyerdői Vigadóban, melyre a hezzátartozókat is szeretettel meghívja a rendezőség.

Elkészült a vádirat Molnár László 26 éves hajdúnánási napszámos háborús bűntetteiben. Molnár 1943-44-ben a nánási kiegészítő parancsnokság területén teljesített szolgálatot, zsidókat az utcán nyilván bánalmazott, többeket bekísért a kiegészítő udvarára és ott félhiltarvert.

Megtámadták az utcán Dankó János Diószegi-úti lakost, lehurgták a kabátját, elvették 170 millióját. Vádiratot készített a Népbüvészség Kovács Mihály 48 éves debreceni munkás ellen. Mint szakaszvezető olyan embertelenül bánt a munkaszolgálatosokkal, hogy kínzásai nyomán többen meghaltak. Zsarolás és lopást is több ízben követett el.

LAPUNK legközelebbi száma

pénteken reggel a rendes időben jelenik meg. Jelentős csoporttal bővült a debreceni Szakszervezet. A fogászok, alkáknek a fővárosban már régen működő szakszervezetük van, megalkalították debreceni csoportjukat. Elnök Weiss Sigmund, titkár Kenyeres István, jegyző Fekete Imre, pénztáros Tőkés László lett.

A budapesti népbüvészség népellenes bűntettek sorozatával vádolta Uy Károly volt hírlapíró, mert a „Pesti Újság”-ban, a „Magyarság”-ban, a „Virtus”-ban és egyéb szélsőséges jobboldali lapokban a zsidóvállásuk ellen éveken keresztül írt cikkeiben izgalgott. A bíróság Uy Károlyt nem jogerősen ötévi börtönrre ítélte.

Waldon Ágoston budapesti ügyvédet a Népbíróság életfogytiglani kényszermunkára ítélte. NOT most ezt a büntetést fizévi kényszermunkára változtatta á.

Leérkezett Budapestre a háztartási alkalmazottakra vonatkozó kollektív szerződés, mely szabályozza az így dolgozók munkaidéjét, bérét és munkaviszonyát. Ezzel kapcsolatban a háztartási alkalmazottak vasárnap délután 3 órakor tartják alakuló gyűléstüket.

Zöld Sándor, Köshgyesi-úti lakos ereit felvágva, öngyilkos lett. Eszméletlenül kórházba szállították.

Felakasztotta magát és meghalt Kiss János Kúnhalom 29. szám alatti lakos. Tettének oka ismeretlen.

Feltörték Vári Imre, Piac-utca 56. szám alatt levő egyenruhászsabó üzletét. Tízmilliárd értékű szövetet loptak.

A vármegyei rendőrség az átközfőzést esztőtörtőknél fejezi be.

Ismeretlen kerékpáros elgázolta az Árpád-léren Gacsár István 11 éves gyereket. Vállperceit és belső sérüléseket szenvedett.

Ellopták a Simonffy-utcai lejt-piacon Bozótos Margit Csapó-utcai lakos pénztárcáját 98 millióval és fontos iratokkal.

Lügköldafaltal megmérgezte magát Derradi Gábor bellegelői lakos családai viszáljai miatt. Előveszélyes az állapota.

Ismeretlen tettes feltörte Ecséki Károly Hatvan-utcai lakását, kétfélmilliárd értékű szőnyegét és fehérneműt zsákmányolt.

Súlyos betegsége miatt felakasztotta magát Bónis Lajos Tóth Árpád-utcai lakos. Idejében észrevelték és levágták.

Első ízben hozott ítéletet a debreceni Népbíróság a Hunyadi SS páncéllis hadosztály tagjainak ügyében Gyöngy József püspök-ladányi diákot, aki a nevezeti alakulat önkéntes tagja volt, a Népbíróság hat havi börtönrre ítélte, politikai jogaitól 3 évre megfosztotta.

Gyufakiosztás

Ertesíti a közvéleményi ügyosztály a város ellátatlan lakosságát, hogy a Csakádi-jegy 10-es számú szelvényére szelvényenként 1 (egy) doboz gyufa 1.500.000 pengős árral szolgáltattak ki a kiskereskedők.

Közvéleményi Ügyosztály.

A Közmunkahivatal

felhívja a közmunkakötelezettek, testületeket, szakosztályokat, munkaadókat és mindazokat, akik a munkavállalók helyett közmunkaváltást tartoznak fizetni, hogy a befizetéseket 1 napszám 15.000 adópengő alapul vételével kiszámítva 1946 május 1-én érvényes jelzőszám alapján 1946 május 7-ig bezárólag annnyal is inkább fizessék be, mert a határidőn túl történő befizetéseknél a befizetés napján érvényes jelzőszám alapján kell a közmunkaváltást befizetni.

A nem fizetők tartós közmunkára lesznek igénybevéve. Már most figyelemztet minden kötelezettel tartózkodások elkerülése végett a Közmunkahivatal, hogy aki csak teheti, közmunkakötelezettségének minél hamarabb tegyen eleget. Azek, akik tömeges kimutatással fizetnek, az egységes mintákat a hivatalban okvetlenül felkintésék meg, mert a befizetett összegeket egyenként adópengőben is be kell írni a kimutatásokba.

Debrecen város nyugdíjasa május havi nyugdíját május hó 3. 4. 6. és 7-én kerül kifizetésre a háztartási naponként 8-11 óra között. A-I kezdőbetűsok részére 3-án (pénteken), K-K kezdőbetűsok részére 4-én (szombaton), S-Z kezdőbetűsok részére 6-án (hétfőn). Az elmaradtok részére 7-én (kedden). Városi számvetés.

A tankönyvek bolti ára április 29-től az alapár 3.200.000-szerese.

A Nagyállomáson ellopták Ladányi Géza nyirogyházi akos aktatásakáját 350 millióval.

A v. földigénylő bizottság ismételt felhívja az összes juttatókat, hogy minden k. hold föld után (a szőlő és gyümölcsös 1 k. hold 5 k. hold számtalnak számít) k. holdanként 2 kg. búzát vagy rozst, abban az esetben, ha ez nincs, 2.60 kg. árpat vagy tengeri, a felmerült költségekre a leg-ridebb időn belül a Széchenyi-utca 88. és 90. sz. között beforduló Földi-utca 6. szám alá beszállítani kötelesek. Hozzáik magukkal a fizetési nyugtát is.

Havanasáknál ma hétfől ünnepi ösztönc. Tanfolyam kezdőknek másodikkán kezdődik.

Halász ékszerüzlet újra megnyílt Piac-utca 22., a régi helyen.

Művészi fényképek, gyermekképek ízlesen készülnek Gisser-fotónál Piac-utca 43. — Menyasszonyi ruha- és fátlyolkészítés.

Üzletberendezés eladó Piac-utca 52. Megtekinthető délelőtt 9-12 óra között.

Kalapia piszkos, Szakszerűen tisztítja, formázza ifj. DALMI kalapos mester Vár-utca 2. (Csapó-utca sarok).

Leggyorsabban, kifogástalanul fest és tisztít Nagy Lajos kelmefestőmester, Széchenyi-utca 51

SZÍNHÁZ

ÚJ SZÍNHÉSZNÖT AVAT A KAMARASZÍNHÁZ

Mulatságos francia vígjátékot mutat be szombaton az Irodalmi Kamaraszínház: Paul Antoine és Maxime Leroy „Körhintá”-ját. A darab főszerepét a népszerű B. Kovács Teréz játssza. Egyéniségehez ille, kifünő szerep, melyben alkalma lesz teljes humorát és emberbarátság képességét bemutatni. A darab másik női főszerepében új színésznő, a debreceni színpadon eddig nem ismert Kiss Tóth Katalin debütál. A többi női szerepeket Fényes Márta és Arany Kató a férfiszerepeket Deák Sándor és Hortobágyi Arthur játsszák.

FÉRJEM, A CAZEMBER

A legnépszerűbb debreceni komikus, Szabó Samu ismét mint szerző mutatkozik be a Csokonai-színházban. „Férfiem, a gazember” című operettjére készült a társulat. Az előadás egyik érdekessége, hogy a kifünő Havasi Ilonát ismét operettszerepben látjuk (állítása szerint most már véglegesen utoljára!). Az operett témája egy hírségzárú körül forog. A szerző állítása szerint az utolsó évek leg-sikerültebb operettje.

Iparos hírek

Minden iparos tartozik az előző hónapban elért forgalmáról, vagy tiszta hasznáról és a tárgyhónapra befizetett adóelőlegekről minden hó 5-ig a városi adóhivatalnak jelentést adni. A jelentéshez esztég nyomtatványt is lehet beszerezni a „Szabadság” nyomdában (Bajcsy-Zsilinszky-utca 16.).

A férfiszabó szakosztály esztörtökön délután 5 órakor Piac-utca 28. szám (Iparoskör) alatt ülést tart.

A kőműves és aszpáros szakosztály szombaton délután 5 órakor ülést tart. Építőipari érdekvépviselet elnöki tanácsa esztörtökön délután 4 órakor ülést tart.

A sütő szakosztály esztörtökön délután 3 órakor Piac-utca 28. szám alatt ülést tart. Tárgy: Forgalmi- és közmunkaváltás fizetése. Közmunkakönyvet és pénzt mindenki hozzon magával.

Az asztalos szakosztály forgalmiadó-közösségébe Kallós Gyöngyöt lehet jelentkezni felvételre (Deák Ferenc-utca 6.) esztörtökön 9-11 óra között. Ezen időpont után felvételt nincsen.

Debrecen és Vidéke Iparésztület előjárása esztörtökön délután 3 órai kezdettel ülést tart.

Szabosédek! A 120 óras férfi és női szabóipari szakrajz tanfolyam 1. hó 6-án délután 5 órakor kezdődik meg a városi Ipariskolában.

Mesteriskola készülő iparosoké. dekl Az 50 óras ipari képzés alatt megkezdésű ismereti mesteriskolának előkészítő tanfolyam 1. hó 6-án (hétfőn) délután 4 órakor kezdődik meg a városi ipariskolában. Mind a három tanfolyamra még jelentkezket felvesz az ipari tanfolyamok helyi vezetője (Burgundia-utca 1. szám).

Kereskedő hírek

Tűzifa és építkezésianyag kereskedők szakosztálya 2-án, esztörtökön délután 4 órakor forgalmiadóközösség és közmunkaváltás közösség tárgyal-ban nagyon fontos értekezletet tart.

A kősmáros szakosztály forgalmiadóközösségi tagjai a forgalmiadó, május 2-án 12 óráig fizessék be.

Droguiták és íltatszerzők szakosztályának adóközössége létrejött. Május 2-án, esztörtökön délután 4 órakor gyűlés.

Felhívás a szakosztályi elnökökhöz Esztörtökön délután 5 órakor szakosztály elnöki értekezlet lesz a vávár ügyében.

Fűszerkereskedők forgalmi kereseti és jövedelmiadó közösségek a közösségi összegeiket 4-én esztig befizetni kötelesek, hivatalos óra 8-12-ig és 3-6-ig. Forgalmiadó és közmunkakönyvet mindenki hozza magával.

Kisfuvárosok szakosztályának tagjai május 1-vel közmunkakötelezettségüket 2., 3., 4-én délig forgalmiadó-fizetést pontosan teljesítéék.

Kereskedelmi ügynőkök 4-án, esztörtökön délután 5 órakor forgalmiadó és közmunkaváltás ügyében, ügynői arcképek igazolókönyv, iparrevizó ügyében.

Kávémérők és kifűzők 2-án, esztörtökön délután 5 órakor adóügyben okvetlenül jelenjenek meg Fekete-nál a Püsnöki-palotában.

Virágkereskedők 3-án, pénteken délután 5 órakor a földszinti kisteremben gyűlést tartanak.

Adózás, könyvelés: könyvel si szakiroda. Vörösmarty-u. 24. Tel.: 117

HALÁSZ ékszerüzlet újra megnyílt. Piac-utca 22. (A régi helyen)

